

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 4 - 2012

Norges eldste kirketak s. 4

SOLNEDGANG FRA SUNNIVA-HULEN PÅ SELJA. SIGRID UNDSSET KALTE HULEN «NORGES ELDSTE KIRKETAK». FOTO: LASSE FLØDE.

- Olsokfestivalen s. 6
- Katolsk gymnas åpnet s. 8
- Troens år – hva skjer s. 12

- Katekismen på ett år! s. 14
- En forsvarstale for Gud s. 15
- OKBs årsregnskap s. 18

Arborelius
om troens år s. 10

For folk flest ... ?

Det har vært en beveget sommer på det religions- og livssynspolitiske plan her hjemme. Den 21. mai falt statskirken. Grunnlovsforliket satte en sluttstrek for siste rest av statsforståelse fra eneveldets tidsalder (1660), da kongens tro var folkets tro og religionen samfunnets lim. Som fornyings- og kirkeminister Rigmor Aasrud uttrykte det: «Kirka går fra å være statens religionsvesen til å bli ett av flere trossamfunn som understøttes av staten» (Vårt Land, VL, 21. mai 2012).

Denne avviklingen av statskirken eller statens religionsvesen har i realiteten foregått over lang tid – av gode grunner. Det er ikke naturlig for en stat å holde seg med en religion. Det var en levning etter religionskrigenes Europa, og fremveksten av den moderne staten har gradvis nedbygget dette eneveldets religionsvesen. Det begynte med dissenterloven i 1845, avskaffelsen av jødeparagrafen i 1851, opphevelse av forbudet mot munkeordener i 1891, så falt jesuitterparagrafen i 1956, og Norge fikk grunnlovsfestet religionsfrihet i 1964. Embetsmenns konfesjonsplikt er gradvis avskaffet, og heller ikke regjeringens medlemmer har konfesjonsplikt. Kong Harald har selv bedt om at kongens konfesjonsplikt opprettholdes, men det kan neste regent endre på.

Om vi ikke lenger har noen statskirke, så skal vi fortsatt ha en norsk folkekirke som skal understøttes av staten så lenge den er nettopp det: en «folkekirke». «Uansett må vi sørge for at det er den samme kirka som lever videre, uavhengig av forholdet til staten», sa kirkestatsråden. Løsrivelsen fra staten er bare delvis. Kirken har nå rett til å utnevne egne biskoper, men prestene skal fortsatt være statsansatte og under kirkeministerens ansvar. Kirkeministeren på sin side har ingen konfesjonsplikt, heller ikke Stortingets medlemmer – hvilket naturligvis er helt på sin plass, men det betyr altså at de som skal legge føringer for Den norske kirkes virksomhet, ikke selv behøver å ha noe forhold til den, enn si være troende. Formelt er det nå Stortinget som er denne kirkens øverste organ.

De som trodde at politikerne nå ville holde fingrene fra fatet hva tro og livssyn angår, må tro om igjen. Denne sommeren har gitt oss flere eksempler på fiksede løsninger og påtagelig styringsiver fra politikernes side, og ikke bare hva folkekirken angår.

Høyres livssynspolitiske talsmann, Svein Harberg, kom med friske utspill angående «religiøse flerbruksrom» hvor man «med et tastetrykk er en luthersk kirke og med et annet tastetrykk er en moské» (VL 6. juli 2012), alternativt kan man tenke seg en løsning hvor man triller inn og ut religiøse symboler. De av oss som er så forstokkede at vi foretrekker egne viglede rom for tilbedelse, må jo gjerne ha det, men da uten økonomiske bidrag fra det offentlige, så klart. Det andre er mer lønnsomt.

Det har vært en travel tid for Ervin Kohn, leder av Det Mosaiske Trossamfunn, også. Ikke fordi han har kommet med sprelske forslag, men fordi han har måttet forsvare jødiske skikker og ritualer. Senterpartiets livssynspolitiske talskvinne, Jenny Klinge, vil ha et generelt forbud mot omskjæring. Det er ikke vanskelig å si seg enig hva omskjæring av jenter, kjønnslemlestelse, angår. Det kan imidlertid ikke sidestilles med omskjæring av guttebarn. Dette vil ramme både jøder og muslimer i Norge. Jødiske guttebarn blir omskåret den åttende dag etter fødselen, som tegnet på Guds pakt med Abraham, selve paktstegnet og tegnet på innlemmelsen i og tilhørigheten til Guds utvalgte folk. Det får ikke hjelpe, sier Jenny Klinge, med støtte hos barneombud Anne Lindboe. Heller ikke hun skjelner mellom omskjæring av gutter og jenter, til tross for at hun som lege burde vite bedre. Individets rett til å bestemme over sin egen kropp holdes frem som argument. Foreldres rett til å oppdra barna i den tro de anser best, er tilsidesatt, og hun foreslår at man kan tenke ut alternative, symbolske handlinger istedenfor. Lystening og roser, kanskje? Hva vet jeg.

Det er ganske oppsiktsvekkende at byråkrater og politikere påtar seg oppgaven å instruere trossamfunn i hvordan de

skal utforme sine ritualer og hellige rom. Det oser av historieløshet og generelt manglende forståelse for religion og religionens vesen.

Og mens kirkestatsråden understreker at folkekirken skal være «kirke for folk flest», kommer kulturminister Anniken Huitfeldt på banen med forslag til et statlig «livssynsåpent» gravferdsrituale for de av folk flest som ikke føler seg hjemme i folkekirken eller andre tros- eller livssynssamfunn. Språkbruken er interessant. Hun snakker ikke om livssynsnøytralt – hvilket er bra, ettersom det ikke eksisterer – men «livssynsåpent». Dette er ikke noe Humanetisk Forbund kan ta seg av, de er nok for konsekvente i sin avvisning av tekster og sanger med religiøst innhold. En statlig livssynsåpen seremoni, derimot, kan godt inneholde religiøse komponenter – alt etter smak og behag. Kanskje var det i denne ånd markeringen foran regjeringsskvartalet den 22. juli ble innledet med julesalmen «Det hev ei rosa sprunge». Roser er roser, tenkte de kanskje, men jeg tenkte at kirken nok egner seg bedre som seremonimester likevel.

Sr. Anne Bente Hadland OP

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:
Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 4, 2012, årgang 124 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ) (i permisjon)
Medredaktør dette nummer: Kristine Dingstad

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD), sr. Anne Bente Hadland OP (ABH),
p. Per Einar Odden (PEO)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Trykk: JMS Mediasystem **Opplag:** 65 900

Redaksjonsslutt: 22.8. Deadline for neste nr: 3.10

Innfelt forsidesbilde: Biskop Anders Arborelius av Stockholm.
Foto: Birgit Ahlberg-Hyse.

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til St. Olav kirkeblad fra utlandet:
Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Lørdag 18. august ble det arrangert en prosesjon gjennom Oslos gater fra St. Hallvard kirke på Tøyen til St. Olav domkirke. Det var de to Oslo-menighetene som i fellesskap sto bak arrangementet. Det er tredje år på rad en slik prosesjon holdes til ære for Jomfru Marias opptakelse i himmelen.

En nydelig statue av Vår Frue av Fatima ble båret av fire menn. Ministranter gikk foran med røkelse og tente lys. Bak statuen gikk prester, søstre og ca 250 lekfolk. De kom fra alle verdens land, men det var spesielt gledelig å se så mange fra spansk-talende land, Afrika og Filippinene. Mange bar egne plakater, som Vår Frue av Guadalupe, og Maria-legionen hadde egen fane. I løpet av strekningen ba man rosenkransen tre ganger, først *gledens mysterier* etterfulgt av Lourdes-hymnen, så *smertens mysterier* etterfulgt av *Stabat Mater*, og til slutt *herlighetens mysterier* fulgt av *Salve Regina* idet prosesjonen gikk inn i St. Olav domkirke. Biskop Eidsvig holdt messe for en fullsatt kirke og takket deltakerne for deres vitnesbyrd.

Å feire en katolsk festdag med prosesjon, bønner og sang er en gammel tradisjon som heldigvis sprer seg i Norge igjen. Det er en fredelig, tydelig og fargerik måte å vitne om sin tro på. Det var mange forbipasserende som stoppet opp og stirret forundret på oss, og svært lite som tydet på aggresjon eller misnøye. Dessverre deltok få prester og ordensfolk. Når det gjelder å bære vitnesbyrd om vår tro og vår kjærlighet til Jomfru Maria, får vi håpe det kan bli flere fra alle deler av Kirken neste år.

Takk også til ordensvaktene som passet på at ikke noe gikk galt.

Av Marianne Aga (tekst og foto)

Søndag 8. juli 2012: Små og store langveisfarende pilegrimer står forventningsfulle i duskregnet på Klosterbåt-kaien. De skal feire katolsk Seljumannamesse på den hellige øya Selja, Norges eldste pilegrimsmål.

Av Ragnhild H. Aadland Høen

Helt ut mot det stormfulle Stadhavet ligger det et fantastisk kulturlandskap med lune vikar, dramatiske fjell, idylliske øyer og kritthvite sandstrender. Men viktigst av alt: Her finner du Selja, «den heilage øya», der den åndelige gravitasjonskraften er til å ta og føle på. «Selv ikke-troende som besøker Selja, fornemmer stedets hellighet», reklamerer katolsk.no, og de tar ikke munnen for full.

Kirkens livmor i Norge

Kristenretten ble født på Moster, og kristenfolket ble født på Stiklestad, men selve Kirken i Norge, den ble født på Selja gjennom martyrenes blod. «Martyrenes blod er Kirkens såkorn», sa kirkefaderen Tertullian.

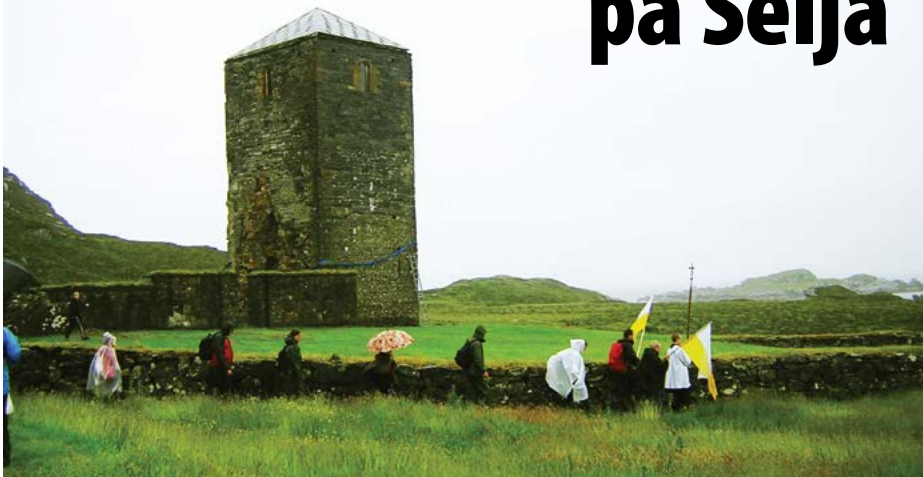
Hvis Norges kristne hjerte ligger skjult i fjellet et sted, så ligger det inne i fjellet på Selja. Det er formelig så du kan høre det banke fra innerst i Sunniva-hulen – fra livmoren som fødte Kirken i Norge.

Fra Filippinene i øst til USA i vest

Minnedagen til Sankta Sunniva og Seljummennene er i dag, 8. juli. Klokkeren er 07.30 idet Klosterbåten frakter den første fulle lasten med pilegrimer over til øya. Det regner mildt.

Klosterbåtens kaptein Jan Hammersvik er glad i Sunniva – eller «ho Sunniva», som han oftest kaller henne. – Vi ville jo helst ha sol, men vi får ta imot det været som ho Sunniva gir oss, erklærer han. Gjennom over tusen år har pilegrimer valfartet til Selja, helt siden kong Olav Tryggvason «i nådeåret 996» fant Sunnivas ukorruperte legeme. Jan Hammersvik var med på den store tusenårsfeiringen i 1996. Gjennom årenes løp har han fraktet tusenvis av pilegrimer til Selja, og stadig flere strømmer på hvert år.

Det regner velsignelse på Selja

Pilegrimsprosjekten gikk i fint og flatt terreng.

Til og med en eldre pilegrim med bare ett ben gjennomførte vandringen uten problemer. Foto: Arvid Eriksen.

Etter båtavgang nummer to er det klart for vandring over øya. Pilegrimene er fra 0 til 80 år gamle, og de kommer fra øst og vest – fra Polen og Filippinene i øst til England og USA i vest, for ikke å glemme Østfold, Oslo og hele Vestlandskysten. Her på Selja er alle ett i Kristus.

Pilegrimer i Marias hage

Pilegrimsprosjekten går over øya i fint og flatt terreng og tar om lag en halv time. Kristus leder an; ministant Ivar Bjørnsen bærer krusifikset så himmelhøyt at alle ser det.

Det milde sommerregnet faller på oss og på alle Maria-blomstene som vokser langs den gamle pilegrimstien. Selja er Marias hage. Her finner du marikåpe, flekkmarihånd, mariauga (forglemmegei), Jomfru Marias fingerbøl (blåkløkker), mariblom (tusenfryd), Marias sengehalm (engkarse), Maria nøkleblom og Maria gullsko (tiriltunge). For å nevne noen. Guds Mor har satt sine spor på Selja.

Også Hellig Olav finner du spor etter her. Snorre forteller at da Hellig Olav reiste fra England for å kristne Norge, nådde kongen land på Selja – akkurat der hvor den hellige Sunniva hadde gått i land noen årtier før. Kongen knelte i bønn i hulen og i Sunniva-kirken like utenfor hulen i 1015.

Hellig Olav var der! Og snart er vi der også!

Danmarks plyndring

Plutselig dukker det opp i horisonten: klostertårnet, den eneste delen av benediktinerklosteret som står igjen i full høyde etter danskekongens plyndringer i 1643. De vakkert tilhugde klebersteinene og søylene utgjorde et praktisk «klar til bruk»-byggesett for kongen. Bare klokketårnet fikk stå urørt.

St. Albanus-klosteret ble etablert av engelske munkar like før eller rundt år 1100 og var et av Norges aller første kloster. Trolig var det rundt 15-20 benediktinermunkar her, og klosteret var i drift helt fram til reformasjonen.

I dag er Oslo katolske bispedømme engasjert i å få etablert et nytt benediktinerkloster på Selja, etter sterkt påtrykk fra lokalbefolkningen. «Det avgjørende tegnet for oss er at det kommer norske kall», sier et fransk kloster. Er det noen menn der ute som kjenner seg kallet? Vi ber om det mens vi går.

Selja og Bergen

En gang var Selja bispesete for hele vest- og sørlandskysten. I dag ligger hele Sogn og Fjordane fylke inn under St. Paul menighet i Bergen.

Den katolske Seljumannamesen samlet
55 pilegrimer på tvers av konfesjonelle skillelinjer. Ti av pilegrimene var protestanter. Foto: Kari Berle.

«Vi er ikke kommet hit til Selja for å studere gamle ruiner, eller for å se høye fjell eller høre storhavet bruse. Vi er kommet hit for å søke Gud på dette hellige sted», sa Dom Alois Brodersen i sin preken i klosterruinene på Selja. T.v. forsanger Alf Tore Hommedal. T.h. ministrant Ivar Bjørnsen. Foto: Ewa Bivand

Vi er framme, og Seljas og Bergens sogneprest skriker inn i klosterkirken. Det er klart for høytidelig feiring av Seljumannamesen.

Vi synger salmer om himmelen, om de hellige og om å skue Gud. Vi jubler: «For alle helgner som til døden tro stod fast i kampen og har nådd sin ro, vær evig lovet, Krist, ditt navn og blod! Hal-leluja!» Og vi lengter med folketonen: «Eg veit i Himmerik ei borg, ho skin som soli klåre, der er'kje syndar eller sorg, der er'kje gråt og tåre.»

Vi synger «Deg å få skode er sæla å nå», en nydelig irsk folketone med tekst fra 700-tallet. Kanskje Sta. Sunniva og Seljumennene sang den på 900-tallet? De synger iallfall sammen med oss nå, der fra den andre siden. Hinnen mellom himmel og jord er spesielt tynn på Selja.

Alle som har hørt fr. Arnfinn Haram syngje, de vet hvordan han tar i nå: «I himmelen, i himmelen, hvor Gud, vår Herre bor, der skal vi se ham som han er, i salighet så stor, og syngje 'Hellig! Hellig!' der, nær Herren Sebaot.» Er

En improvisert pilegrimskappe hjalp på varmen for Sunniva (7 år) og Ingrid Aadland Høen (4 ½ år). Foto: Romulad Melerowicz.

det ikke så den tynne hinnen nesten sprekker?

Den evige tilbedelsen

Alf Tore Hommedal har ledet det arkeologiske arbeidet i klosterruinene gjennom mange år. Nå står han framme i koret som forsanger og subdiakon. Han synger Sunniva-hymnen *Æterna Christi munera* på latin, slik det har blitt gjort her den 8. juli gjennom århundrene. Han synger de gregorianske liturgiledene og leder oss ut av tiden og inn i den evige tilbedelsen. Den katolske kirke er på plass med hele sin fylde. Også i forkynnelsen.

– Sta. Sunniva og hennes ledsagere er ikke falskneri. Man var ikke bedrager bare fordi man levde før i tiden, fremhever Dom Alois Arnstein Brodersen i sin preken.

– Det er ikke naturens storslåtthet eller historiens sus som gjør dette stedet til et hellig sted, men det er tilknytningen til helgenenes liv, deres tro og deres død, som gjør at vi på dette sted kan føle nærværet av det hellige. Så kan vi ta som forbilder disse troende, som holdt sin kristne tro så høyt i ære, at de var villige til å ofre alt, heller enn å måtte gå på akkord med denne verden. Vi ber den hellige Sunniva og de hellige fra Selja om å gå i forbønn for oss for Guds trone, at troen må styrkes i oss inntil også vi må bli tatt opp iblant de saliges skare hos Gud. Amen +

Ett med Kristus

Enhver pilegrimsferd har noe uforløst over seg inntil den fullbyrdes i den fysiske foreningen med Jesus i eukaristien. Det er jo sjelens behov for å være

Sta. Sunniva av Selja – ny blogg om katolsk tro

Ragnhild H. Aadland Høen er kateket i St. Paul menighet i Bergen. Nylig gikk nylig på luften med en ny katolsk blogg: stasunniva.blogspot.no. Her formidler hun ettertankene sine fra avisen Vårt Land, samt andre artikler, kommentarer, debattinnlegg og tekster om katolsk tro. Sta. Sunniva-bloggen ble sjøsatt fra øya Selja på Seljumannamesse, minnedagen for den hellige Sunniva. Les hele prekenen fra Seljumannamesen på www.stasunniva.blogspot.no!

Alteret gjøres klart til messefeiringen. Et utsnitt av St. Albanus-kirken i fugleperspektiv, sett fra det nyrestaurerte klokketårnet. Foto: Hans Aadland Høen.

forenet med Kristus som egentlig drar oss ut på pilegrimsferd. Det er *han* som virkelig drar oss ut av tiden og inn i evigheten, inn der det ikke finnes noen tid, bare evig nærvær. Evig tilbedelse. Evig ett.

Velsignet regn

Så er det over. Det regner fortsatt mildt. Alle prestens papirer er våte. Alle sangarkene er våte. Vi er våte. Men gjør det noe? Nei, det betyr aldeles ingenting, synes Victoria Johnsen, pilegrim fra Filippinene og Bergen.

– Her på Selja regner det velsignelse, konstaterer hun og smiler underfundig og mykt – som sommerregnet på Selja.

Olsok 2012

nådde nye høyder med NUK

Etter et ønske fra biskopene om at flere ungdommer burde delta i den nasjonale olsokfeiringen i Trondheim, bestemte Norges Unge Katolikker seg like godt for å arrangere sin egen olsokfestival! Fra 27.-29. juli var derfor en stor skare unge katolikker – vandrende pilegrimer, familier og ungdommer – samlet i Olavs by for å feire helgenkongen og NUKs 65-årsjubileum!

Av Kristina Elizabeth Voigt

Tema for olsokfestivalen var «Den som vil slutte seg til meg, han må gi avkall på sitt eget, ta opp sitt kors og følge meg» (Matt 16,24). Flere tilsluttede NUK-leirer ladet opp til feiringen på ulikt vis.

Pilegrimsleir

Lørdag 21. juli tok 14 pilegrimer beina fatt for å gå 120 km av pilegrimsleden til Trondheim. De gikk fra Sjoa til Hjerkin og fikk noen nydelige dager over Dovrefjell. Fra Hjerkin tok de toget til Heimdal, slik at de kunne gå den siste biten inn til Trondheim. I St. Olav kirke ventet biskopen og resten av

Staute unge katolikker gikk 120 km av pilegrimsleden – p. Frode Eikenes var pilegrimsprest.

forsamlingen tålmodig på forsinkede og slitne, men lykkelige pilegrimer. Det var en stor opplevelse for pilgrimsgruppa å avslutte turen med å bli tatt i mot av en ventende menighet.

Ungdommenes festivalleir

På Trøndertun begynte ungdommenes festivalleir søndag 22. juli. Ungdommene hadde en stor oppgave i løpet av leiren: lage et eget olavsspill som skulle vises under festivalen! Manus var skrevet på forhånd, men kulisser, kostymer og sanger ble til under leiren – og alle roller innøvd. Det ble noen intense dager med jobbing, men alt ble klart til premieren fredag kveld.

Familieleir

Familieleiren la i år turen til Trondheim for å være med på olsokfestivalen og den katolske olsokfeiringen. Fra torsdag til søndag bodde de sammen på Rødde folkehøyskole og hadde utflukter til Trondheim eller Stiklestad hver dag.

– Det var tøft å feire messe i den store kirken, i Nidarosdomen! syntes Hallvard Hareide (9 år).

– Det gøyeste var da vi gikk og gikk og gikk og sang, og å ta bilde av benet

til Hellig Olav, fortalte Ingrid Aadland Høen (4½ år), som ikke var med på familieleir, men olsokkomiteens offisielle program.

Festival!

Selveste olsokfestivalen brakte løs med et «bartebyløp» fredag ettermiddag. I tillegg til deltagerne fra pilegrimsturen og ungdommenes festivalleir var det kommet 70 festivaldeltagere til. Sammen saumfarte vi Trondheim med festival-T-skjorter og påmalte barter og fikk prøvd oss som riddere i kamp, vi testet bibelkunnskapen vår og fikk en guidet tur i Nidarosdomen.

Senere på kvelden var det åpningsmesse i St. Olav og festivalkveld i baptistkirken, hvor vi feiret NUKs 65-årsjubileum. Her fikk vi se og høre om det fantastiske arbeidet NUK har nedlagt de siste 65 år, gjennom en panelsamtale med «NUKere» fra fire generasjoner, tale av NUKs leder, bildepresentasjon osv. Kveldens høydepunkt var utvilsomt olavsspillet! Med fantastiske skuespillerprestasjoner og imponerende musikalske innslag fikk vi en grundig gjennomgang av Hellige Olavs liv og virke, samt synliggjort det dagsaktuelle budskapet i hans vei til hellighet.

Pilegrimer – barn og voksne – i bønn ved høyalteret i Nidarosdomen etter olsokmessen. På alteret i domnen står olavsrelikvien! Foto: Ragnhild Aadland Haen.

Sylvelin, Tuva, Miriam, Ellen og Magdalena
fra familieleiren måtte vente lenge på forsinkede pilegrimer – men det gjorde ingenting!

Ungdommenes festivalleir imponerte
med sitt olavsspill!

Fra prosesjonen på Stiklestad, hvor både barn og ungdommer deltok aktivt.

Dagen før dagen tok vi del i det offisielle kirkelige olsokprogrammet og ble eskortert i busser til Stiklestad, hvor vi feiret messe i Stiklestad gamle kirke. Vi gikk i en høytidelig prosesjon fra kirken til det katolske kapellet før vi vendte nesen tilbake mot Trondheim.

Kveldens festivalprogram bød på en flott konsert med våre egne NUK-musikere Pedro Barrera, Martin Bjørnland og Stefan Bivand, sammen med vokalistene Catharina og Anh Vu. Vi gikk så inn i natten med en stemningsfull økumenisk olavsvake i Nidarosdomen.

Søndag morgen klokken åtte var absolutt helgens store høydepunkt for alle katolikkene i Trondheim! Da feiret vi pontifikal høymesse i selveste Nidarosdomen med begge biskopene våre. Ungdommene fikk være med som ministranter og tekstlesere, og vi hadde en egen korggruppe som sang vår egen festivalsang *Herre, Lys Over Jorden* til inngangsprosesjonen. Det var rett og slett en helt fantastisk messe, vel verdig feiringen av vår Hellige Olav!

Etter et par timer med etterlengtet tid til bare å oppleve Trondheim og olsokmarkedet, var det klart for en

bibelworkshop med generalsekretæren i Bibelselskapet, Ingeborg Kvammen. Hun holdt oss våkne med masse spennende informasjon om Bibelen og bibelstudier – og loddet ut ikke mindre enn 15 Bibler og bøker!

Olsokfestivalen og NUKs 65-års-jubileum – en helg med felleskap i troen, åndelig fornyelse og sosiale aktiviteter – ble avsluttet med grillfest i hagen på Singsaker sommerhotell med deilig sol og knall stemning. Festivalen var en stor suksess, og vi er utrolig glade for at så mange ungdommer fikk oppleve den majestetiske olsokfeiringen som finner sted i Trondheim hvert år.

Vi takker alle som hjalp oss på veien, særlig Trondheim stift og St. Olav menighet. Forhåpentligvis kan vi samarbeide om et lignende arrangement om ikke lenge!

St. Paul gymnas åpnet

Av Heidi T. Vangen

Den 20. august åpnet Norges første katolske videregående skole, St. Paul gymnas, dørene for sine første elever. Anledningen ble markert med en innvielsesmesse i St. Sunniva kapell med påfølgende mottagelse.

Alle skolens elever samt inviterte gjester, blant annet representanter for Den norske kirke og Den russisk-ortodokse kirke, deltok i messen, som ble forrettet av biskop Bernt Eidsvig. I sin preken tegnet han den historiske bakgrunn for katolske skoler i Norge generelt og gikk videre til å si litt om hvordan skolen skal møte elevene:

«Omsorgen for eleven og bevisstheten om at hver enkelt elev er unik, er en begrunnelse i seg selv for å drive skole. Muligheten for å følge hver elev i hans eller hennes utvikling er et stort privilegium. Alle har de evner som kan kalles frem og utvikles. [...] Det gjelder å hjelpe dere til å tenke stort, også om dere selv.»

Etter messen gikk elever og gjester over gårdsplassen til elevkantinen i Villa Michelsen. To av gymnaset nye elever underholdt med sang og gitarspill, og flere gjester ønsket gymnaset til lykke med blomster og andre gaver. Blant talerne var ordfører Trude Drevland, domprost Jan Otto Myrseth, opplæringsdirektør Svein Heggheim og Johan Sverre Rivertz fra Fylkesmannens kontor. Også rektor Bård Hauge ved Danielsen videregående skole, som nylig feiret 80-årsjubileum, ønsket gymnaset lykke til og inviterte til fremtidig samarbeid.

Taler ble også gitt av representanter for gymnaset. Rektor Ronny Michelsen delte St. Paul skoles historie med de fremmøtte: reisen fra en beskjeden menighetsskole til dagens grunnskole – og nå åpningen av den nye gymnasavdelingen. Skoleråd og

prosjektleder for gymnaset, Gjermund Høgh, snakket på sin side om hva som særpreger den katolske skole, nemlig *Lumen Christi* – Kristi lys:

«Kirkens liturgi påskenenatt, en våkenatt som bygger på eldgammel tradisjon, viser dette så vakkert. Menigheten er samlet og står med utente lys i kirken. Så blir påskelyset, symbolet på Kristus selv, båret inn. De nærmeste tenner sitt lys direkte fra påskelyset. Så deler de flammen videre og videre til alle lys er tent. Kristi lys blir ikke mindre av å bli delt, tvert imot blir det et lyshav.»

Høgh avsluttet sin tale ved å takke sr. Mary Doyle som representant for Franciskussøstrene for deres offervilje og innsats for gymnaset, for uten dem «hadde vi aldri hatt noe prosjekt 'katolsk gymnas'».

Ved åpningen hadde gymnaset 43 elever fordelt på to klasser, og det er fortsatt noen ledige plasser. I gymnaset's første år har elevene klasserom i paviljonger på skolens område, med elevkantine og kontorer for administrasjon og lærere i Villa Michelsen. Søknad om rammeplantillatelse for ombyggingen av hovedbygget, det gamle Florida sykehus, er nå under behandling i kommunen, men sommeren 2014 skal arbeidene være avsluttet og skolen gi plass til 270 gymnasiaster. Årets kull får derved sitt siste skoleår i nytt anlegg.

Ombyggingen er ennå ikke ferdig finansiert, og det er fortsatt stort behov for økonomisk støtte. Den som

Foto: Inge Risheim

Ved åpningen hadde gymnaset 43 elever fordelt på to klasser. To av elevene bidro med sang og musikk.

Foto: Inge Risheim

Bergensordføreren Trude Drevland deltok ved åpningen. Her sammen med Gjermund Høgh, skoleråd i OKB og prosjektleder for gymnaset.

ønsker å støtte gymnaset, kan gi bidrag gjennom Oslo katolske bispedømmes givertjeneste, donasjoner.no/okb.

Foto: Inge Risheim

Rektor Ronny Michelsen delte St. Paul skoles historie med de fremmøtte.

Foto: Inge Risheim

Åpningsmessen ble celebrert av biskop Eidsvig, med representanter fra Den norske kirke og Den russisk-ortodokse kirke til stede.

Foto: Inge Risheim

Gjermund Høgh takket spesielt **sr. Mary Doyle** som representant for Franciskussøstrene, for deres offervilje og innsats for gymnaset.

St. Olav bokhandel

Velkommen til en ny bokhøst!

Lys opp i høstmørket med våre alterlys i ulike størrelser og i beste kvalitet.

Åpningstider:

Tirsdag – fredag: 10 – 17
 Lørdag: 11 – 14
 Søndag: 12.15 – 15
 NB! Mandager: STENGT

Bli med i vår kundeklubb!
Send STOLAV til 2007

Troens år

Om å overleve som katolikk

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Pave Benedikt XVI har utropt et troens år fra 11. oktober 2012 til Kristi Kongefest 2013 (24. november). Den hellige fars visjon med dette er at alle troende skal «gjenoppdage gleden ved å tro og gløden for å formidle troen». Året sammenfaller med 50-årsjubileet for Det annet vatikankonsils åpning. Men hva er egentlig forholdet mellom troens år og konsilet? St. Olav fikk anledning til en samtale med biskop Anders Arborelius av Stockholm, formann for Den nordiske bispekonferanse.

– Tanken er å holde konsilet levende i vår bevissthet, sier biskop Arborelius.

– Det er 50 år siden konsilet startet, og for mange mennesker er det allerede fortid. Et konsil skal prege Kirken i århundrene som følger, og tanken er å løfte frem konsilet, gjøre det tilgjengelig for nye generasjoner.

Hvis du skulle si hva som er Det annet vatikankonsils særlige bidrag, hva ville du da trekke frem?

– Konsilet bygger på det som alltid er og har vært Kirkens utfordring: å gå til kildene og tilpasse det til vår tids utfordringer, gjøre det tilgjengelig i vår egen tid. Vår tid i dag er en annen enn konsilets tid på 60-tallet. Vi lever i en tid hvor omdreiningshastigheten er

stor, hvor alt kan forandres og endres, og hvor mennesker selv raskt bytter bosted, jobb, partner, ja, også identitet. Samtidig erkjenner mange at de trenger fast grunn under føttene. Å hjelpe menneskene til å finne den grunnen som er lagt i Kristus, å se den og velge den, er målet.

Så det dreier seg ikke bare om å feire det som har vært...?

– Det er ikke arkeologi vi bedriver, vi ser fremover ved å løfte frem det som er svaret på tidens utfordringer, på usikkerheten, ustabiliteten – på det som mennesket dypest sett lengter etter.

– Skal vi overleve som katolikker, må vi ha en dypt forankret personlig tro.

... og det kan konsilet hjelpe oss med?

– I Kirken fins det dem som roper etter tilpasning og reformer, og bare det, og vi har dem som motsatt ønsker seg tilbake til det som en gang var; det gamle, det trygge, det forutsigbare. Det er viktig å forsøke å presentere konsilets budskap som foreningen av en apostolisk fundert tro for vår tid, som svar på de spørsmål mennesker kjemper med her og nå.

I pave Benedikts tale da han kunngjorde «troens år» sa han noe om at de store spørsmålene er høyst ulike i forskjellige

Biskop Anders Arborelius av Stockholm, formann i Den nordiske bispekonferanse. Foto: Birgit Ahlberg-Hyse.

delar av verden – hvor mener du vi bør legge vekten i Norden?

– Det er visse trekk som går igjen i vesterlandsk kultur i det som har med forholdet til tro og Kirke å gjøre. Vi har, i hvert fall i Sverige, på en måte passert sekulariseringen. Vi er kommet forbi den. Folk begynner å bli lei og er etter hvert blitt mer åpne for religion og åndelige spørsmål. Men samtidig har mange vanskelig for å akseptere den institusjonelle religionen. Det fins spørreundersøkelser der folk blir spurt om de ber og om de tror på Gud. Det er adskillig flere som sier at de ber enn de som sier at de tror. Vår tid preges også av en radikal individualisme

hvor den enkelte skal finne sin identitet, virkeliggjøre seg selv, men har vanskelig for å knytte dype og varige bånd, det være seg med Gud, Kirken eller et annet menneske. Den enkeltes velbefinnende er målestokken. Mennesker kan ha vanskelig for å tro at det finnes noe evig, noe varig, vanskelig for å love troskap. Menneskene er hele tiden i bevegelse, på sett og vis anses det for å være et positivt trekk, men derfor har også så mange vanskelig for å binde seg, vanskelig for å ta avgjørende valg.

– Samtidig registrerer jeg at det fins en lengsel etter noe dypere, men jeg spør meg av og til om mennesker som er dypt preget av en slik mentalitet, har psykologisk kapasitet til å bygge opp varige relasjoner.

Personlig tror jeg ikke det fins noen holdbar vei uten å ta et valg, men hvordan formidler vi det?

– Det menneskelige, det personlige vitnesbyrdet, er alltid det mest overbevisende. Foreldres kjærlighet til sine barn, ektepar som vitner om år av trofast kjærlighet, prester som med glede står til tjeneste for Gud, og mennesker, klosterfolk, som viser at det er mulig og godt (!) å leve i fellesskap, vennskap som bærer ... I en retrett jeg holdt en gang, snakket jeg om

– Det handler om å fordype den personlige troen i det konkrete kirkelige fellesskapet.

«nikkingens nådegave». I et kloster vil det som regel finnes en gammel bror eller søster som ikke sier så mye, men som nikker blidt mot gjestene – som ser gjestene, møter vårt blikk når vi kommer, og som med hele sitt vesen er en stille forkynnelse, som formidler trygghet, godhet og fred. Også gamle ektepar som kanskje har vært gift 50-60 år, kan formidle noe av det samme – kanskje sier de ikke så mye, men gestene uttrykker mild kjærlighet og fred.

– I kirkelig sammenheng ser vi ofte at det er besteforeldre som hjelper troen frem hos barna. Foreldrene kan være travle og opptatte, barna får det de trenger materielt sett, men mangler ofte den oppmerksomheten i hverdagen som fanger opp, som skaper trygghet .

Hvis du skulle si noe om konsilets frukter?

– Umiddelbart vil jeg trekke frem nærheten til liturgien, at det er lettere å forstå og leve med i den, bibellesningene som er gjort tilgjengelige, og legfolkets større engasjement. Det fins jo også dem som synes at liturgien er blitt for platt,

for lite høytidelig. I det åndelige liv er faste strukturer viktige, de er viktige for å føle seg hjemme i liturgien, for å skape det rom som gir den dype fortroligheten med Gud.

– Det jeg videre vil fremheve, er bevisstheten om at Gud arbeider i verden, virker gjennom den. Ikke minst i konstitusjonen *Gaudium et Spes*, *Kirken i verden av i dag*, fastslår at Kirken ikke er en festning i kamp mot verden, men surdeig i verden, en surdeig som skal gjennomtrengte verden og spre evangeliet.

Og her kommer vi til troens år ...

– Ja, nettopp, for vi er i en situasjon hvor det er lett å si at vi ikke har lyktes, at verden har beveget seg langt bort, ja,

lenger enn noen gang, fra Gud. Det er lett å føle seg avmechtig, og det kan være fristende å trekke seg tilbake i en getto av likesinnede. Men konsilets intensjon var at vi skulle være i verden; i verden, men ikke av den, og det er i denne verden at vi skal forkynne sannheten. Vi tror vi forvalter den åpenbarte sannhet, men må gjøre det i dialog med andre kristne, andre religioner og også i «hedningenes forgård» (jf. Apg). For paven er det også maktpåliggende å gå i dialog med den ikke-troende verden. Initiativet «hedningenes forgård» som en møteplass mellom vitenskapsfolk, tro, ateisme, er et slikt fremstøt. Den hellige stol har tatt initiativ til et slikt møte her i Sverige i løpet av troens år. Dette å skulle holde fast på sannheten og samtidig si ja til det som er godt og sant hos andre, er vanskelig. Det er lett å falle i én av to grøfter – enten å gå i forsvar, det er vi som har sannheten, eller å gli ut i relativiserende og likegyldig tro på at Gud uansett er den samme, det spiller ingen rolle hvem eller hva du tror på.

– Her kommer Det annet vatikankonsil oss til hjelp. Det går an å tro at Jesus Kristus har gitt oss den fulle åpenbaring gjennom Kirken og forene det med

respekt for andres tro. Ved konsilet aksepterte Kirken prinsippet om religionsfrihet uten derfor å rukke ved troen på sannheten – det punkt hvor levfebristene har problemer, forøvrig.

Troens år har vært tema for den nordiske bispekonferansen. Hva kom dere frem til?

– I Norden skal hver biskop komme med en kort kommentar til trosbekjennelsen. Hver biskop skal også komme med et hyrdebrev. Troens år innledes med en høytidelig messe i domkirkene. I Stockholm satser vi spesielt på trosformidling til den yngre generasjon, vi har ansatt en ungdomsdiakon. Dette er desto viktigere ettersom mange er barn av innvandrere.

Hvis du skulle konkretisere utfordringene til den enkelte troende, hva vil du da fremheve?

– Da vil jeg fremheve det allmenne kall til hellighet. Kallet til helliggjøring, fullkommengjøring, er ikke et kall for «spesialister», det er virkelig å ta dåpens kall på alvor – leve Kristus-etterfølgelsen, følge i hans fotspor midt i verden. Konsilet fremhevet spesielt legfolkets kall og oppgaver, i motsetning til Det første vatikankonsil (1870), som fokuserte på pavens og prestenes gjerning. I løpet av det tyvende århundre har vi sett fremveksten av mange åndelige bevegelser – disse finner sin harmoni i Kirken, sin rettmessige plass, samtidig som alle må respektere det store spekter av kall og åndelige tradisjoner som fins i Kirken, og som jo er Kirkens rikdom. Om vi skal overleve som katolikker, må vi ha en dypt personlig forankret tro. Vi ser det blant våre innvandrere, enten fører møtet med den nye og sekulariserte kulturen dem til en enda mer bevisst tro, eller troen forsvinner. Samtidig må den enkeltes tro forenes med Kirkens tro, som vi lever i det kirkelige fellesskapet. Det handler om å fordype den personlige troen i det konkrete kirkelige fellesskapet. Det er en utfordring, og her må prester og legfolk spille på lag.

Troens år:

Ta imot! Gi videre!

Av Kristine Dingstad,

leder av OKBs idémyldringsgruppe til troens år

Hele Verdenskirken oppfordres av Den hellige far til å markere troens år. Troskongregasjonen har derfor publisert et notat med pastorale anbefalinger til alle Kirkens strukturelle nivåer – fra Vatikanet til bispekonferanser, bispedømmer, menigheter og ordenshus, bevegelser og øvrige fellesskap og institusjoner. Vatikanet har selv nylig lansert sitt offisielle program – se s. 24 – og et eget troens år-nettsted for Verdenskirken, www.annusfidei.va. Hvordan vil så året markeres i Norden og Norge?

Den nordiske bispekonferanse – refleksjon over trosbekjennelsen

Under sitt møte på Magleås tidligere i vår besluttet biskopene i de nordiske land at de ønsker å bidra med en **månedlig refleksjon over den apostoliske trosbekjennelse**. En og en av biskopene vil således publisere en refleksjon over en del av trosbekjennelsen. Først ut er bispekonferansens formann, Anders Arborelius, i oktober måned. Refleksjonene publiseres fortløpende i våre ulike kanaler, og alle troende oppfordres til å fordype seg i disse. Biskopene anbefaler også en høytidelig pontifikal åpning og avslutning av året i alle domkirkene, samt at den enkelte biskop lanserer et kort hyrdebrev.

Oslo katolske bispedømme – Ta imot! Gi videre!

OKB ønsker å feire troens år under mottoet «Ta imot! Gi videre!». Vi inviteres til på ny og med fornyet

engasjement å motta – og gi videre – troens gave.

Bispedømmet nedsatte i vår en idémyldringsgruppe bestående av representanter for prestene, nasjonalsjelesorgen, søstrene, Pasoralrådet, NUK og bispedømmets ulike kontorer for å inspirere de respektive organene/institusjonene til hver på sin måte, og i henhold til pavens og kongregasjonens visjoner, å markere dette viktige året for Kirken. Gruppen har informert menighetene om planlagte aktiviteter fra sentralt hold, samt via sogneprester og menighetsråd bidratt med noen tips til ulike måter man kan markere året på lokalt.

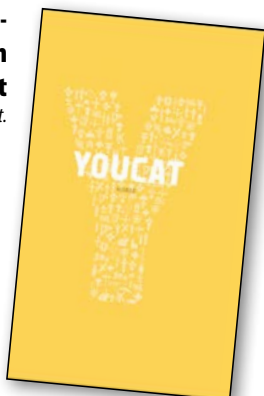
«Alle prester og menigheter oppfordres til å finne måter å markere året på, alt etter de ressurser og visjoner man måtte ha», skriver biskop Eidsvig i et brev til menighetsråd og prester. «Det handler ikke nødvendigvis om å måtte igangsette mye ny aktivitet, men om å rette fokuset i allerede eksisterende virksomhet inn mot troens år. Det er menighetene selv som best kjenner sine behov og muligheter. Bispedømmet vil imidlertid bidra med noe materiale, kampanjer og enkelte sentrale arrangementer, og også ideer for feiring i menighetene.»

Det følgende er et utdrag av foreløbige særskilte initiativer fra bispedømmes side:

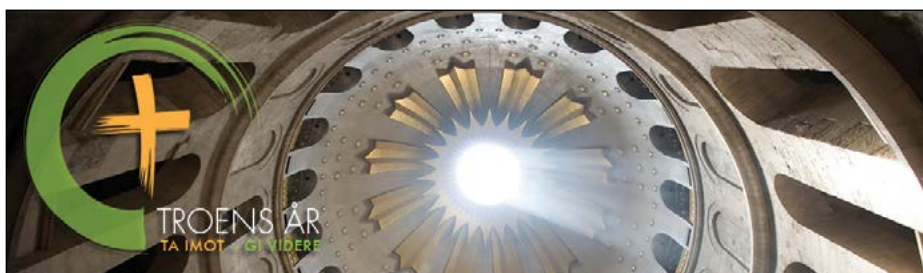
○ **Biskop Bernt Eidsvig** vil selv forestå en *høytidelig åpning* av troens år ved en pontifikal høymesse i St. Olav domkirke den 11. oktober 2012 kl 18.00. Biskopen vil også publisere et kort hyrdebrev til denne anledning, under tittelen «Ta imot! Gi videre!».

- **Kateketisk senter** vil bidra med noen *konkrete hjelpemidler/forslag til kateketer* for hvordan året kan markeres i katekesen – se www.katekese.no. Senteret vil også under troens år arbeide for å opprette en formell kateketutdannelse (poenggivende studier) i samarbeid med Det teologiske menighetsfakultet i Oslo.
- **Avdeling for informasjon, publisasjon og media** har etablert et særskilt nettsted – *troensår.katolsk.no* – hvor ressurser til og nyheter om troens år er samlet. Da Den hellige far oppfordrer de troende til en særlig fordypning i Katekismen, lanserer Informasjonsavdelingen leseplanen «*Katekismen på et år*» – se neste side. Dessuten produseres det en egen *app* til Troens år, med dagens messelesning, helgen, liten katolsk bønnebok, «*finn din nærmeste katolske kirke*» osv. Informasjonsavdelingen vil også bidra med praktiske hjelpemidler til bønn, især ved å promotere *Bønnens apostolat* i våre menigheter. Man produserer også et «*katolsk identitetskort*» som vil distribueres til de troende gjennom menighetene.
- **St. Olav forlag** vil i anledning troens år utgi og promotere den nye ungdomskatekismen, *Youcat*. Forlaget utgir også, som et svar på Troskongregasjonens anbefalinger, *Det annet vatikankonsils dokumenter* i en samlet utgave. Da *Katekismen* er utsolgt fra forlaget, publiseres en e-bok av denne, idet det igangsettes et arbeid for en nyttigivelse som også vil inkludere revisjonene som kom etter at den norske utgaven ble publisert.

**Ungdoms-
katekismen
Youcat**
kommer på norsk i høst.

- **Norges Unge Katolikker** vil i løpet av året ha et særskilt fokus på promotering av og fordypning i *Youcat*, som vil bli en viktig ressurs for unge katolikker. Dessuten har organisasjonen nedsatt en egen *troens år-gruppe* som planlegger diverse aktiviteter og feiringer av året.
- **Katolsk Akademi** svarer på pavens oppfordring til fordypning i konsildokumentene ved å arrangere et *innføringskurs i Det annet vatikankonsils dokumenter* – hvor lesning av konsildokumentene kan bli både en fornyelse og fordypelse i vårt trosliv. Kurset arrangeres høsten 2012 og våren 2013 – se nærmere informasjon på www.katolsk.no.
- **Evangeliseringsukene** i bispedømmets menigheter starter opp igjen under temaet «For at verden skal tro» (Joh 17,21). Allerede fastsatte tider og steder er Larvik 27.-30. september 2012, Tønsberg 8.-11. november 2012, Oslo (St. Olav) 24.-27. januar 2013 og Lillehammer 14.-17. mars 2013. Øvrige menigheter som er interessert i å få besøk, kan kontakte sr. Anne Bente Hadland OP.
- **Pastoralrådet** vil arbeide med temaet «Troens år» på sitt høstmøte 2012.
- **Presterådet** vil arbeide med relevante temaer, i henhold til Troskongregasjonens pastorale anbefalinger, under sitt høstmøte.

<http://troensar.katolsk.no>

- *Porta Fidei – Troens dør* – pavens apostoliske brev på norsk
- Troskongregasjonens pastorale anbefalinger på norsk
- Biskop Eidsvigs brev til prester og menigheter
- Tips og ideer til menigheter og andre fellesskap
- Fortløpende nyheter om aktiviteter og ressurser

Troens år-**leseplan:**

Katekismen på ett år – én dag av gangen!

I løpet av troens år oppfordrer Den hellige far de troende til blant annet å studere *Den katolske kirkes katekisme*, som også fyller 20 år.

De fleste av oss bruker katekismen kun som et referanseverk. Boken er stor og delvis tung, og derfor vanskelig å lese i sin helhet fra perm til perm.

Leseplanens formål er å *lese* hele katekismen, ikke egentlig å *studere* den. Et dybdestudium av katekismen er også anbefalt – men kanskje etter å ha lest hele boken først?

Leseplanen er delt inn i årets 52 uker, mandag til søndag. Derfor kan du begynne lesingen hvilken som helst mandag i løpet av året. Paragrafene som skal leses hver dag, står angitt i cellene. De første tre dagene i planen omfatter forordet. Torsdagen leser vi fra første hoveddel (om trosbekjennelsen), fredagen fra andre hoveddel (om feiringen av det kristne mysterium), lørdagen fra tredje hoveddel (om livet i Kristus) og søndagen fra fjerde hoveddel (om kristen bønn). På slutten av den første uken vil vi altså ha lest litt fra alle katekismens hoveddeler.

Tanken bak dette er at interessenivået holdes oppe ved at vi ikke «graver oss for mye ned» i ett tema av gangen. Legg merke til at kolonnene med paragrafer fra forordet er grønne, første hoveddel hvite, andre hoveddel gule, tredje hoveddel røde og fjerde hoveddel blå. Skanner du nedover skjemaet, vil du se at vi leser fra alle de fire hoveddelene de 39 første ukene. Vi avslutter faktisk den korteste seksjonen, fjerde hoveddel, i uke 39.

Gjennomsnittlig leser vi ca syv paragrafer om dagen. Når paragrafene er kortere, leser vi flere – når de er lange, leser vi færre. De fleste dager avsluttes lesningen på et naturlig punkt i teksten.

Etter ett år har vi kommet gjennom de 2865 paragrafene i katekismen. Den er kanskje ikke like overveldende når man tar **én dag om gangen!**?

Du finner leseplanen på neste side, og også på www.katolsk.no. Du kan dessuten velge å få tilsendt dagens paragrafer på mail daglig fra 15. oktober. Meld deg på mailtjenesten her: www.katolsk.no/dagenskatekisme.php

Du finner tabellen på neste side.

Katekismen på ett år

– én dag av gangen!

Leser du de nevnte paragrafene hver dag, vil du

- 1) komme gjennom hele katekismen på ett år
- 2) nesten hver uke være innom katekismens fire ulike hoveddeler
- 3) få grundig innsikt i katolsk tro og lære
- 4) la deg lede enda nærmere Gud og hans Kirke

Prolog		Del I		Del II		Del III		Del IV	
Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag		
1	1-10	11-17	18-25	26-35	1066-1072	1691-1698	2558-2565		
2	36-43	44-53	1073-1076	1077-1083	1699-1709	1710-1719	2566-2573		
3	54-61	62-73	1084-1090	1091-1098	1720-1729	1730-1738	2574-2580		
4	74-79	80-87	1099-1107	1108-1112	1739-1748	1749-1761	2581-2586		
5	88-95	96-104	1113-1121	1122-1126	1762-1775	1776-1782	2587-2597		
6	105-114	115-120	1127-1134	1135-1144	1783-1789	1790-1802	2598-2606		
7	121-127	128-133	1145-1152	1153-1158	1803-1809	1810-1816	2607-2615		
8	134-143	144-149	1159-1165	1166-1173	1817-1821	1822-1829	2616-2622		
9	150-155	156-162	1174-1181	1182-1193	1830-1845	1846-1851	2623-2628		
10	163-169	170-175	1194-1203	1204-1211	1852-1855	1856-1864	2629-2636		
11	176-184	185-192	1212-1216	1217-1228	1865-1876	1877-1885	2637-2643		
12	193-199	200-209	1229-1236	1237-1245	1886-1896	1897-1904	2644-2651		
13	210-217	218-227	1246-1255	1256-1261	1905-1912	1913-1927	2652-2658		
14	228-237	238-248	1262-1270	1271-1284	1928-1933	1934-1938	2659-2669		
15	249-256	257-267	1285-1292	1293-1296	1939-1948	1949-1953	2670-2675		
16	268-271	272-278	1297-1301	1302-1311	1954-1960	1961-1964	2676-2682		
17	279-282	283-289	1312-1321	1322-1332	1965-1970	1971-1974	2683-2690		
18	290-294	295-301	1333-1340	1341-1347	1975-1986	1987-1995	2691-2696		
19	302-308	309-314	1348-1355	1356-1361	1996-2005	2006-2011	2697-2704		
20	315-324	325-330	1362-1368	1369-1372	2012-2016	2017-2029	2705-2708		
21	331-336	337-343	1373-1377	1378-1383	2030-2040	2041-2043	2709-2719		
22	344-354	355-361	1384-1390	1391-1396	2044-2051	2052-2055	2720-2728		
23	362-368	369-379	1397-1405	1406-1419	2056-2063	2064-2069	2729-2737		
24	380-385	386-395	396-401	1420-1426	2070-2082	2083-2086	2738-2745		
25	402-406	407-412	413-421	1427-1433	2087-2089	2090-2092	2746-2758		
26	422-429	430-435	436-440	1434-1439	2093-2094	2095-2103	2759-2764		
27	441-445	446-455	456-463	1440-1445	2104-2109	2110-2117	2765-2772		
28	464-469	470-478	479-486	1446-1454	2118-2128	2129-2141	2773-2778		
29	487-493	494-501	502-511	1455-1460	2142-2149	2150-2159	2779-2785		
30	512-518	519-526	527-534	1461-1467	2160-2173	2174-2179	2786-2793		
31	535-540	541-546	547-553	1468-1473	2180-2185	2186-2195	2794-2802		
32	554-560	561-570	571-576	1474-1479	2196-2200	2201-2206	2803-2806		
33	557-582	583-591	592-598	1480-1484	2207-2213	2214-2220	2807-2815		
34	599-605	606-612	613-623	1485-1498	2221-2231	2232-2233	2816-2821		
35	624-630	631-637	638-644	1499-1505	2234-2237	2238-2243	2822-2827		
36	645-650	651-658	659-667	1506-1513	2244-2257	2258-2262	2828-2837		
37	668-677	678-686	687-690	1514-1519	2263-2267	2268-2269	2838-2845		
38	691-701	702-708	709-716	1520-1525	2270-2275	2276-2279	2846-2854		
39	717-726	727-736	737-747	1526-1535	2280-2283	2284-2291	2855-2865		
40	748-757	758-762	763-769	1536-1543	2292-2296	2297-2301	2302-2306		
41	770-773	774-780	781-786	1544-1553	2307-2317	2318-2330	2331-2336		
42	787-795	796-810	811-819	1554-1561	2337-2345	2346-2350	2351-2356		
43	820-829	830-838	839-848	1562-1568	2357-2359	2360-2365	2366-2372		
44	849-856	857-865	866-873	1569-1574	2373-2379	2380-2386	2387-2400		
45	874-879	880-887	888-896	1575-1580	2401-2406	2407-2414	2415-2418		
46	897-903	904-913	914-924	1581-1589	2419-2425	2426-2436	2437-2442		
47	925-930	931-945	946-953	1590-1600	1601-1608	2443-2449	2450-2463		
48	954-962	963-970	971-975	1609-1617	1618-1624	2464-2470	2471-2474		
49	976-987	988-996	997-1004	1625-1632	1633-1637	2475-2487	2488-2499		
50	1005-1011	1012-1019	1020-1029	1638-1645	1646-1654	2500-2513	2514-2527		
51	1030-1037	1038-1041	1042-1047	1655-1666	1667-1673	2528-2540	2541-2547		
52	1048-1050	1051-1060	1061-1065	1674-1683	1684-1690	2548-2550	2551-2557		

En forsvarstale for Gud

Av p. Olav Müller SS.CC.

En blek kopi av den opprivende helvetesdebatten som raste her til lands i femtiårene, blusset på forsommeren opp i Vårt Lands spalter. Er Gud en hevnjerrig sinnatagg, som på løpende bånd og i dirrende harme sender sine fiender til evig fortapelse?

La oss prøve oss i rollen som Guds forsvarsadvokat. Vi mennesker lever i tiden. Den er både venn og fiende. I morgen flyter med tiden tankegods meg i møte som gir meg sjanse til omvendelse fra det onde liv jeg lever i dag. Så tiden er min venn. Eller motsatt: I dag gløder jeg for Kristus. Om en uke skjer ting i tiden som trekker forstand og vilje bort fra Den gode hyrde. Så tiden er også min fiende.

Den tidløse evighet. Når livet ebber ut og den fysiske død innhenter oss, står vi – for å tale billedlig – med ryggen mot tiden og brystet mot den tidløse evighet. Den beslutning vi da tar, gjelder for all evighet. For ingen tid flyter meg lenger i møte og gir meg motiver til å forandre min beslutning. Når sjelen løsrives seg fra den synlige kroppen, hører tiden opp, så alle muligheter til mentale forandringer bortfaller.

Her kommer Gud inn i eskatologien. Mye tyder på at Gud i det øyeblikk personer går over fra liv til død, åpenbarer seg for alle som det sanne Lys. Hvis nå et menneske i frenetisk gudshat sier nei til lyset, hva skal da Gud gjøre? (Er det mulig å si nei til lyset? Det *må* være mulig siden Bibelen taler om fortapelsens mulighet.) Om han tvang et gudshatende menneske inn i den tilstand vi kaller himmelen og nødte sjelen til

i all evighet å skue inn i et blendende glorielys, som den hatet, da ville den himmelske tilstand blitt det mest smertefulle helvete som tenkes kunne. Vi kunne som en ytterst svak sammenligning tenke oss det *jordiske* helvete vi ville oppleve hvis vi et helt liv ble intimt lenket fast til det menneske vi av alle mest misliker.

For å spare det gudshatende menneske for den forferdelige lidelsen det måtte være i all evighet å skue inn i Guds lys, tillater Gud i sin uendelige barmhjertighet at den gudshatende sjel får flykte inn i en tilstand hvor den slipper å ha noe å gjøre med ham som er herre over himmel og jord. Det er denne gudsforsatte tilstand vi kaller helvete. Smerten består i vissheten om aldri å nå frem til det mål man er skapt for. Over «porten» til helvete kunne man altså skrive: «Guds barmhjertighet skapte meg.» Om det – i tillegg til demonene – fin-

Vi kunne som en ytterst svak sammenligning tenke oss det jordiske helvete vi ville oppleve hvis vi et helt liv ble intimt lenket fast til det menneske vi av alle mest misliker.

nes et eneste menneske i den tilstand vi kaller helvete, vet vi ikke. Ideen om at alle fortapte en gang i samlet flokk blir hentet hjem til Gud (apokatastasis), møter tankens motstand, fordi denne vakre drømmen forutsetter at «de fortapte» kan endre holdning. Noe de ikke kan. Hvis noen har gått fortapt, vil de oppleve tilstanden som et evig smertefullt nu.

Guds vrede. Mine teorier hittil kan stå lagelig til for hogg, for taler ikke Den hellige skrift stadig om *Guds vrede* – mer i Det gamle testamentet enn i Det nye? Om ikke en teologisk nytenkning her kunne være på sin plass? Jeg heller til den oppfatning at *Guds vrede* er en av Bibelens mange antropomorforfistiske (menneskelige) måter å skildre Gud på. *Guds vrede* er antagelig identisk med Guds kjærlighet. Og den oppleves ikke alltid bare som saliggjørende. Den kan også føles som noe smertefullt. En svak sammenligning fra vår menneskelige verden er mannen som har vært utro mot sin kone og trygler om tilgivelse. En rasende overhøvling ville han nå ha

tålt. Kjærlighetens såre, men tilgivende blick i hennes øyne smerter langt mere.

Sjelens natt. En mindre blek analogi kan hentes fra mystikkens verden. Før Gud en ytterst sjelden gang leder et menneske inn i *unio mystica*, det siste trinn på mystikkens stige, må det gjennom *sjelens mørke natt*. Den skal være ufattelig smertefull. Det som da skjer, er at Gud søker å forene seg med en person så langt det er mulig her på jorden, men sjelen er ennå ikke moden til å ta imot Guds gjennomtrengende lys og opplever lyset som stummende mørke – sammen med en følelse av å være evig forlatt. Sjelens mørke natt varer sjelden lenger enn to år. Når den siste rest av hovmod er smeltet bort, kan Gud trekke sjelen inn i *unio mysticas* fulle fred. Mystikeren har under sjelens mørke natt trodd at det som var Guds kjærlighet var Guds vrede, og oppdager

når lyset bryter frem, at «Guds vrede» var Guds kjærlighet.

Johannes skriver i sitt første brev (4,8): «Gud er kjærlighet», og Jakob sier (1,17) «Hos ham er ingen forandring eller skygge av endringer.»

Generalforsamling Sacred Heart Filipino Chaplaincy

Sacred Heart Filipino Chaplaincy skal holde sin femte generalforsamling (SHFC General Assembly 2012) i Turnhallen i Klepp (nær Stavanger), Rogaland, helgen **16.-18. november 2012.**

Sett av datoen allerede nå. Nærmere opplysninger kommer senere.

Spørsmål kan rettes til Alma Fabella-Karlsen på maurapadlan@hotmail.com / 96 80 91 89.

Lars Eskeland:

Skulestyraren som vart katolikk – og måtte gå av

«Bjørnstjerne Bjørnson var ein av dei som meinte at Vossabygda skulle ha ein folkehøgskule. Ein liten flokk idealistar i bygda tok fatt i arbeidet med å finna mannen som kunne bygge ein skule etter grundtvigske idear. Dei fann denne mannen i Lars Eskeland.»

Audun Lødemel, skriftnemnda for jubileumboka for Voss Folkehøgskules hundreårsdag i 1995

Då styrar på Voss Folkehøgskule, Lars Eskeland, bestemte seg for å verta katolikk, fekk det store konsekvensar for skulen han sjølv hadde starta opp.

Av Kai Svellingen Flatekvål

I 1925 bestemte Lars Øysteinsson Eskeland at han ville konvertera til katolisismen. Han var ikkje på bølgelengde med Den norske kyrkja, og då kona hans Marta ba om å få verta katolikk på dødsleiet, skifta Lars Eskeland óg kyrkjehus.

Konsekvensar

Men det religiøse valet skulle få store konsekvensar. Lars Eskeland var styrar på Voss Folkehøgskule, ein skule han sjølv hadde bygd opp frå grunnen av frå slutten av 1800-talet. Då Staten fekk meldinga om at Eskeland hadde «gått over» til den katolske trua, så var beskjeden klar:

«Gå av som styrar, eller så mister folkehøgskulen statsstønaden.»

Lars Eskeland valde å gå av som styrar. Han overlet styringa til sonen sin Øystein Eskeland.

– Det vart sagt at sjølv om det var sonen Øystein som var styrar på Voss Folkehøgskule, så «var det med eit vake fars auge attom», fortel Eskeland-kjennar og tidlegare rektor på Voss Folkehøgskule, Aslak Helleve.

Han har skrive utallege artiklar om Lars Eskeland.

– Begge foreldra mine gjekk på Voss Folkehøgskule, og eg fatta interesse for Lars Eskeland då eg vart rektor på skulen, seier Aslak Helleve.

Men Eskeland si konvertering til Den katolske kyrkja skulle få konsekvensar for elevtalet óg. Det var på Voss at elevtalet minka mest blant folkehøgskulane. I 1923 hadde skulen 175 elevar, og i 1928 gjekk det berre 62 elevar på skulen. Når elevtalet minka, kom det særleg av den krisa skulen opplevde ved at Eskeland gjekk over til katolisismen.

Sigrid Undseth

Det vert sagt at ein av dei som påverka ekteparet Eskeland til å ta steget over til Den katolske kyrkja, var forfattar Sigrid Undset. Ho var ein av dei mest kjente katolikkane i Noreg, og ho og Lars Eskeland hadde mykje kontakt med kvarandre i brevform.

Forfattaren og diktaren

Lars Eskeland var kjent som både ein dyktig forfattar og diktar. Etter at han konverterte, skreiv han utallege bøker om religion.

– Då Eskeland vart spurt om kvifor han konverterte, så skal han ha sagt at «det var ein profanasjon å kritisera den heilage Jesus», fortel Helleve.

Voss Folkehøgskule vart bygd opp av Lars Eskeland, som måtte gå av som styrar då han valde å verta katolikk i 1925. Foto: Kai Svellingen Flatekvål.

St. Olavs Senter er i dag ein messestad for katolikkar på Voss. I mange år var senteret ein retrettstad for alle kristne. Foto: Kai Svellingen Flatekvål.

Det var etter oppmoding frå «Dei unges forbund» på Voss at han grunnla Voss Folkehøgskule i 1895, saman med Olaus Alvestad.

Då skuleheimen på Voss skulle innvigslast i 1902, song møtelyden først «I Jesu namn skal al vor gjerning ske». Som vaksen hadde Eskeland det same kristendomssynet som Grundvig, og han kom dermed i stor motsetnad til pietistane i Noreg.

Kongregasjon arva tomt

Då Lars Eskeland døydde i 1947, arva St. Franciskus Xaveriussøstrene (SFX) ei tomt på fire mål rett over Voss Folkehøgskule på Seim. Eskeland ville at søstrene skulle bygga ein retrettstad for kristne, protestantar såvel som katolikkar.

Generalforstanderinnen sr. Mary Doyle kom til Voss frå Irland i 1976.

– Lars Eskeland testamenterte fire mål jord for at me skulle bygga eit katolsk senter, seier sr. Mary Doyle.

St. Olav Senter vart påbyrja i 1974, og i mars 1976 innvia dåverande biskop Gran senteret.

I 1949 vart det avduka ein statue av Lars Eskeland i hjartet rundt bygga på Voss Folkehøgskule. Statuen vart laga av billedhuggaren Torleiv Agdestein. Foto: Kai Svellingen Flatekvål.

Aslak Helleve kjenner godt til historia kring Lars Eskeland. Sjølv var han rektor på Voss Folkehøgskule i tida 1977 til 1985. Foto: Kai Svellingen Flatekvål.

– Me kom tre søstre til Voss i -76. Det var alltid tre søstre i senteret, som var ein retrettstad for alle kristne, fortel sr. Mary Doyle.

Generalforstanderinnen fortel om eit senter med mange vitjingar den første tida. Det var sr. Åse Lætitia som hadde ansvaret for rettrettverksemda. Då ho døydde i 1996, vart denne verksemda lagt ned.

I fjor vart senteret lagt ned. I dag fungerer St. Olav Senter som ein messestad for katolikkar på Voss. Pater Aage Hauken bur i nabohuset til senteret, og han held messer der for vossingane i St. Olavs kapell, som ligg i kjellaren på senteret. I tillegg fungerer St. Olavs Senter framleis som retrettstad for St. Franciskus Xaveriussøstrene.

Det er kring 50 katolikkar registrert på Voss i dag.

Sr. Mary Doyle er generalforstanderinnen for Franciskus Xaveriussøstrene i Bergen. Ho budde på St. Olavs Senter i mange år. Foto: Kai Svellingen Flatekvål.

Fantastiske år

Sr. Mary Doyle beskriv åra på Voss som fantastiske. Sjølv arbeidde ho på Voss fylkessjukehus, og ho var den einaste av søstrene som var ute i arbeid.

– Det var mange som brukte senteret. Me hadde mange gode år der, seier sr. Mary Doyle.

Lars Eskeland ville at den katolske kongregasjonen skulle bygga eit hus til almennyttige føremål, noko St. Franciskus Xaveriussøstrene utførte på skikkeleg vis.

– Me hadde kontakt med mange organisasjonar frå alle kristne samfunn på Voss. Me hadde faste retretter ved påske, jul og om hausten, seier sr. Mary Doyle.

– Kven brukte staden?

Fakta Lars Øysteinsson Eskeland

• Fødd bondeson frå Stord 1867. Døydde i 1947.

• Hadde fleire lærarpostar i Danmark, som er kjent som høgborga for folkehøgskulen.

• Gift med Marta Nerhus.

• Starta Voss Folkehøgskule i 1895.

Foto: Lars Folkehøgskulen

– Det kom folk mest frå Vestlandet, men av og til fekk me besøk frå Oslo, fortel sr. Mary.

St. Franciskus Xaveriussøstrene held i dag til i Marias Minde i Bergen.

Vern om livet fra befruktning til en naturlig død

Bli medlem i Menneskeverd

www.menneskeverd.no

St. Olav bokhandel med kundeklubb

Hvis du ønsker å motta tilbud, nyheter og informasjon fra bokhandelen, blir det nå mulig å motta det på SMS. Send STOLAV til 2007 for å melde deg inn.

St. Olav på lesebrett og smarttelefoner

Husk at du nå kan lese St. Olav kirkeblad på både Kindle, iPad og ulike smarttelefoner!

På www.katolsk.no/kirkebladet vil du finne to nye formater: mobi (for Kindle) og epub (iPad, ulike lesebrett og smarttelefoner). Disse utgavene er litt kortere enn den trykte. Det vil selvsagt fremdeles være mulig å lese bladet i fullversjon (PDF) på nett.

Oslo katolske bispedømme:

Årsregnskap 2011

Av Thuan Cong Pham, økonom

Årsregnskapet for 2011 viser at vi gikk med kr 7,8 millioner i overskudd på driften. Overskuddet reflekterer den stadig økende medlemsmassen. Totalt fikk vi kr 7,3 millioner mer i tilskudd fra Staten enn året før. Tilskudd fra Stat og kommuner utgjør nå nesten 90 % av de totale inntekter. Det vil si at vi er avhengige av å få forutsigbare tall fra det offentlige for å kunne balansere regnskapet.

Stat-Kirke

I lys av at så store deler av vår inntekt kommer fra det offentlige, blir det spennende å se hvordan Den norske kirke (Dnk) vil bli finansiert i framtiden. Vi har grunn til å tro at både politikere og ledelsen i Dnk ønsker en videreføring av dagens ordning hvor Dnk blir finansiert over statsbudsjettet og den enkelte kommune.

I korte trekk fungerer dagens ordning slik:

$$\frac{\text{Budsjetterte utgifter til Dnk}}{\text{antall registrerte medlemmer i Dnk}} = \text{kronebeløp per medlem}$$

For å finne ut hvor mye OKB eller andre trossamfunn skal motta, regner man:

$$\text{Kronebeløp per medlem} \times \text{antall medlemmer i OKB} = \text{totalt tilskudd fra Staten til OKB}$$

Tilsvarende regnestykker gjelder når kommunene skal beregne sitt tilskudd.

Det er altså tre faktorer som påvirker hvor mye OKB skal motta:

1. Hvor mye Staten budsjetterer å bruke på Dnk.
2. Hvor mange medlemmer Dnk har.
3. Hvor mange medlemmer OKB har.

Av disse punkter kan vi kun påvirke punktet om hvor mange medlemmer OKB har. Desto flere medlemmer, desto mer vil vi motta. Det er denne faktoren vi i de senere år har fokusert på å forbedre.

Det første punktet, om budsjetterte utgifter til Dnk, kan potensielt forbedres også. Vi ser klare tendenser til at det blir regnskapsført høyere utgifter til Dnk enn budsjettert. Dersom vi hadde fått støtte utregnet på grunnlag av regnskapsførte tall istedenfor budsjetterte, ville vi fått mer i tilskudd.

Endringer i inntekter

Utenom økningen i Statlig tilskudd ser vi en nær dobling av tilskudd fra kommunene. Den store økningen er dessverre ikke så høy i realiteten, dette fordi kommunaltilskuddet for 2010 totalt var høyere enn det OKB har regnskapsført. Grunnen til dette er at det i 2010 fremdeles var noen menigheter som mottok kommunaltilskuddet direkte, slik at vi ikke førte tallene hos oss. I 2011 var det betraktelig færre menigheter som mottok direkte. I 2012 vil all kommunaltilskudd føres som inntekt i OKBs regnskap.

Overføringen av kommunaltilskudd fra menighetene til OKB er et ledd i å sikre alle menigheter noenlunde like økonomiske betingelser. Som presentert i St. Olav tidsskrift i 2010, brukes kommunaltilskuddet nå til å lønne alle prester direkte fra OKB (før var det hver enkelt menighet som stod for avlønning). Resten av kommunaltilskuddet settes av i et byggefond til menighetene, og mesteparten betales ut som direkte støtte.

At OKB avlønner alle prester, gjenspeiler seg også i flere andre poster i regnskapet, som: Tilskudd og refusjoner prestelønn; Refusjoner fra menigheter m.fl.; Prester, og Kommunaltilskudd til prester.

Endringer i kostnader og særskilte poster

På samme måte som inntektene er større grunnet kommunaltilskudd, er kostnadssiden også større. Utenom dette punktet er de fleste endringer grunnet økte lønnskostnader. Vi har blant annet fått to ansatte i staben som jobber med forvaltning og utvikling av eiendom. Enda har vi nok behov for flere som kan arbeide med eiendommene våre.

Til tross for at vi har satt av penger til et byggefond til menighetene, har vi måtte støtte flere menigheter med nær kr 3,0 millioner totalt. Vi har også ført kr 2,0 millioner mer i utgifter til byggeprosjekter i 2011 enn i 2010. Store deler av dette skyldes opprustningen av Mariaholm. Vi vil fortsette å prioritere Mariaholm i et par år framover.

Har du spørsmål om regnskapet? Kontakt Oslo katolske bispedømmes økonom, Thuan Cong Pham, på finans@okb.katolsk.no eller tlf 23 21 95 20.

I forrige nummer av St. Olav, nr 3-2012, kan du lese en artikkel om bispedømmets mange byggeprosjekter.

	2011	2010
INNETEKTER		
Statstilskudd	29 915 680,00	22 571 345,00
Kommunaltilskudd	29 333 915,32	16 963 094,64
Bonifatius Werk m.fl.	1 091 885,10	279 802,50
Menighetsbidrag	569 871,00	2 231 314,00
Tilskudd og refusjoner prestelønn	2 136 461,21	3 493 233,01
Gaver	552 228,05	786 313,48
Andre inntekter	853 958,00	1 933 045,84
Refusjoner fra menigheter m.fl.	3 108 621,66	1 944 822,93
Innbet. til særskilte formål	280 083,00	259 933,00
SUM INNETEKTER	67 842 703,34	50 462 904,40
KOSTNADER		
Administrasjon OKB	-11 258 317,81	-9 484 121,87
Drift og anskaffelse eiendommer	-8 290 348,33	-8 365 612,87
Råd og kommisjoner	-288 205,95	-159 280,84
Informasjon og media	-4 793 113,72	-3 961 315,72
Pastoralt arbeide	-2 789 387,06	-3 107 210,63
Nasjonalsjelesorg	-985 846,98	-1 196 501,49
Prester	-10 752 606,37	-9 528 840,36
Kommunaltilskudd til menigheter	-17 108 647,32	-8 952 487,00
Andre tilskudd	-3 744 421,39	-264 786,00
Tap på fordringer	-	-
Utbetalt til særskilte formål	-47 366,00	-230 233,32
SUM DRIFTSKOSTNADER	-60 058 260,93	-45 250 390,10
DRIFTSRESULTAT	7 784 442,41	5 212 514,30
Renteinntekter og kostnader		
Renteinntekter	276 044,83	235 274,91
Renteutgifter	-485 741,12	-652 859,81
Andre finansinntekter	17 921,73	5 457,50
Andre finanskostnader	-24 550,89	-5 848,19
NETTO FINANS	-216 325,45	-417 975,59
RESULTAT FØR	7 568 116,96	4 794 538,71
SÆRSKILTE POSTER		
SÆRSKILTE POSTER		
Gaver til videresendelse	2 387 993,70	-
Gaver mottatt og oversendt	-2 387 993,70	-
Mottatte tilskudd til byggeprosjekter	998 589,00	9 925 919,50
Byggeprosjekter	-3 270 758,42	-1 200 000,00
Bilkjøp	-1 045 700,00	-1 271 601,00
A. ekstraord. inntekter	-	5 357 791,04
A. ekstraord. kostnader	-4 795,00	-1 819 765,00
Avskrivning på fordringer	-	-
Endr. i avstn. til særskilte formål	-232 717,00	-29 699,68
NETTO SÆRSKILTE POSTER	-3 555 381,42	10 962 644,86
ÅRSRESULTAT	4 012 735,54	15 757 183,57
OVERFØRINGER		
Overført til Kapitalkonto	-1 413 499,96	-13 552 965,41
Overført fra Kapitalkonto	-	-
Overført til fond	-4 508 164,58	-3 937 282,00
Overført fra fond	1 908 929,00	1 733 063,84
SUM OVERFØRINGER	-4 012 735,54	-15 757 183,57

St. Olav forlag

Angela M. Burrin:

Barnas egen bok om rosenkransen

St. Olav forlag 2012

ISBN: 978-82-7024-252-8

Kr 149,-

I denne vakkert illustrerte boken lærer barna å be rosenkransen og meditere over rosenkransens mysterier. Passer for barn mellom syv og elleve år.

I samme serie:

- Barnas egen bok om messen
- Barnas egen bok til førstekomunion
- Barnas egen bok om helgener

www.stolavforlag.no

DÅPSKLUBBEN
TRIPP TRAPP
Katolsk

En bokklubb for barn 0-6 år

● Sang og musikk ● Bibelfortellinger ● Aftenbønner

Vi ønsker alle barn velkommen som medlemmer.
Er det en stund siden dåpen?
– Det er fortsatt ikke for sent å melde seg inn!

Bøker og musikk rett hjem i postkassen

Englebilde med den tradisjonelle katolske bønningen til verneengelen. Bildet kommer ferdig innrammet og kan henges over barnets seng.

Min første aftenbønn inneholder et knippe bønner nybakte foreldre kan be med sitt barn ved leggetid. Bønnene er hentet både fra felleskristelig og katolsk tradisjon.

Gratis velkomstpakke med bønnebok og bilde til alle nye medlemmer i Katolsk TRIPP TRAPP

- Gir barna del i gode tradisjoner knyttet til bønn, søndag og høytider.
- Gir barna et møte med Bibelens fortellinger og gamle og nye barnesalmer.
- Formidler katolske, kristne verdier til barna og reflekterer positive holdninger.

Meld inn ditt barn idag på

www.katekese.no

FAKTA OM KATOLSK TRIPP TRAPP

- Et samarbeid mellom Kateketisk Senter og IKO-Forlaget A/S.
- Et tilbud for barn i alderen 0-6 år.
- Medlemskapet gir to pakker årlig rett hjem i posten.
- Hver pakke inneholder to produkter.
- Pris per pakke er ca kr. 280,- inkl. porto.
- Hver pakke er satt sammen av Kateketisk Senter og er tilpasset katolske barn.
- Pakkene er alderstilpasset barnet.
- Medlemskap gir 10 % rabatt på alle IKO-Forlagets produkter.

SLIK FUNGERER DET

- Foreldre melder inn sitt barn via Internett på Det kateketiske senters hjemmeside: www.katekese.no.
- Medlemskapet er bindende i 12 måneder etter innmelding.
- Det er 14 dagers ubetinget angrefrist etter innmelding.
- Velkomstpakken sendes alle nye medlemmer gratis.
- Ved utmelding før 12 måneder vil man bli fakturert for velkomstgaven. (kr. 220 + porto).
- De to årlige pakkene sendes ut til påske- og til adventstiden.
- Faktura med betalingsfrist kommer sammen med pakkene, eller sendes separat til givener.
- Dersom man likevel ønsker å returnere en pakke til IKO, må man selv bekoste returporto.

Kirkevigsling i Stavanger 6. oktober

Utvidelsen av St. Svithun kirke er meget snart ved veis ende. Med sine godt og vel 500 sitteplasser blir dette Norges største katolske kirke. Den høytidelige vigslingen foretas av biskop Bernt Eidsvig lørdag 6. oktober kl 11.00. Høytideligheten begynner på parkeringsplassen i St. Olavs gate vis å vis kirken. Etter vigslingsmessen blir det utvidet kirkekaffe for innbudte gjester og menighetens medlemmer.

St. Olav

Monastisk interreligiøs dialog på Lia Gård

F.v.: sr. Ragnhild Marie Bjelland OP, p. Paul Marx OMI (Danmark), sr. Gilkrist Lavigne OCSO, Notto Telle (seniorprofessor ved TF), sr. Sheryl Frances Chen OCSO, Zeb Moghal (sufi fra Danmark).

Et fransk ordtak lyder: *Pour aimer, il faut connaître*. Fritt oversatt betyr dette at man må ha kunnskap for å kunne elske. Det er sant og visst. Religionsdialog er ofte en utfordring, og kloke klosterfolk har tatt konsekvensen av dette gjennom å grunnlegge Monastic Interreligious Dialogue (DimMid), som fremmer dialog mellom klosterfolk i ulike religioner.

Den skandinaviske gren av organisasjonen møtes årlig, og i år var samlingen på Lia Gård, for øvrig et utmerket retrettsted som anbefales på det varmeste. Av norske ordensfolk var sr. Gilkrist og sr. Sheryl fra Tautra og sr. Ragnhild Marie fra Katarinahjemmet deltagere.

Årets møte var rettet inn mot bønn – og bønn i praksis. Her var det innføringer i kristen, buddhistisk og muslimsk tradisjon. Særlig inspirerende var innføringen i muslimsk bønneliv, gitt av en dansk sufist med røtter fra Pakistan.

Bønn er universelt, bønn er frigjørende, bønn er forenende, bønn er rett og slett *dialog*.

Møtet i 2013 er lagt til Stockholm. Temaet vil da være jødisk bønneliv.

Sr. Ragnhild Marie Bjelland OP

Ny picusprovisial besøkte Norge

På sitt provinsialkapittel i Polanica Zdroj 10.-13. april valgte den polske provins av picuspatrene (SS.CC.) p. Piotr Budrewicz til ny provinsial. 11.-13. juni besøkte han for første gang Oslo og Norge. Besøket var en anledning til å bli kjent med patrenes liv og virke i Norge og til å møte biskop Bernt Eidsvig. I samtalen med biskopen kunne p. Budrewicz bekrefte de tidligere avtalene mellom bispedømmet og picuspatrene.

P. Budrewicz' forgjenger som provinsial, p. Andrzej Lukawski, besøkte Norge flere ganger, sist i februar i år. Ved den anledning velsignet biskop Eidsvig kapellet i picuspatrenes kommunitet i Nordahl Bruns gate, som ligger nær Akersveien i Oslo.

Picuspatrene fra den polske provins har siden 1986 virket i Norge, hvor patre fra den tyske provins startet tjenesten allerede i 1920. Siden desember 2008 har provinsialen for den polske provins jurisdiksjon over picusene i Norge.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

St. Elisabethsøstrenes generalpriorinne på norgesbesøk

Fra 24. mai til 6. juni 2012 besøkte generalpriorinnen for St. Elisabethsøstrene, moder M. Samuela Werbinska, den norske provinsen. Visitas finner sted minst hvert sjettede år og er en viktig oppgave for generalpriorinnen, da hun har samtaler med alle søstrene om det som angår deres åndelige og materielle situasjon. Moder M. Samuela besøkte våre hus i Nord-Norge (Hammerfest og Tromsø) og i Sør-Norge (Tønsberg og Oslo). På disse stedene hadde hun også mulighet til å møte biskoper, prester og lekfolk vi samarbeider med.

St. Elisabethsøstrene i Norge

Mor Teresa-søstre ti år i Bergen

Missionaries of Charity kunne den 22. august feire sine første ti år i Bergen. Kommuniteten, som nå består av fire søstre, feiret dagen sammen med menigheten med en festmesse i St. Paul. Til St. Olav skriver søstrene i anledning jubileet:

Den 22. august 2002 er dato og årstall for vår grunnleggelse i Bergen. Vi ble sendt hit for å være vitner om ordenslivet. Kallet til ordenslivet er ikke bare noe som hendte før, for Gud kaller fremdeles menneskene til å være profeter for hans kjærlighet i verden.

Vi føler oss virkelig hjemme i vår misjonsmenighet i Bergen, den som ble opprettet i og bærer St. Pauls navn. Vi ber for og med andre og prøver å gjøre det Mor Teresa lærte oss: å gjøre «små ting med stor kjærlighet». Vi går ofte ut på gatene og ber for folk, og noen ganger blir vi beskrevet som «Bergens nonner». Og det er akkurat det vi prøver å være, ved å bringe videre Guds kjærlighet til dem han sender oss til.

Vi er også veldig takknemlige for St. Fransiskussøstrene og alt det de har gjort for denne delen av Norge. Noen mennesker spør oss om vi tilhører den samme familien. Ja, det gjør vi. Vi er alle del av den samme familie: ordensfamilie, menighetsfamilie, Guds folk på reise til det samme hjemland – himmelen.

Og som en misjonsmenighet, la oss huske på at vi alle er kalt til å være trosvitner for andre, ved måten vi lever på. Som Mor Teresa sa: «Misjonærer er bærere av Guds kjærlighet, klare til å skynde seg, som Maria, på leting etter sjeler.»

Missionaries of Charity-søstrene i Bergen/St. Olav

Generalpriorinnen besøkte CB-søstrene

Carolus Borromeussøstrene i Moss fikk i begynnelsen av mai besøk av sin nye generalpriorinne. Formålet var blant annet å feire 175-årsjubileet for kongregasjonen, som ble stiftet 1837, samt å rapportere fra generalkapitlet. Generalpriorinnen kunne fortelle at kongregasjonens seks vietnamesiske noviser, så nå holder til på Filippinene, vender tilbake til sitt hjemland etter at de neste år avlegger første løfter. På festen for Marias opptagelse i himmelen avla tolv søstre i kongregasjonen første løfter, åtte avla evige løfter, tre postulanter ble opptatt som noviser og to ble postulanter.

Carolus Borromeus-søstrene planlegger inntil videre å fortsette sin tjeneste i Moss, men har ingen garanti for å få nye søstre fra andre provinser eller regioner.

Neste år feires et stort jubileum: 90 års virksomhet i Norge (1923 -2013)!

Carolus Borromeussøstrene i Moss

Rapport fra PSP-møte i Tyskland

1.–5. august var prestestudenter og ordens kandidater for de nordiske landene nok en gang samlet for sitt årlige møte, denne gang i Tyskland.

Vi hadde her en unik mulighet til å bli bedre kjent med ansatte og frivillige ved Ansgar-Werk, som disse møtene arrangeres i samarbeid med. Vi besøkte både St. Ansgar haus i Hamburg og presteseminaret i Osnabrück, hvor vi også fikk anledning til å stifte bekjentskap med den lokale katolske kirke, som også har vært vitne til den hellige Ansgar (Nordens apostel) sitt liv og virke.

Gledelig var det at vi i år hadde representanter fra alle de skandinaviske landene: Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island. Ordensfelleskap og kongregasjoner var også godt representert. Til sammen var vi 30 deltagere.

I Hamburg fikk vi også mulighet til å besøke et nytt økumenisk foretak i byen, «Det økumeniske forum i havnebyen». Hamburgs havneby er en ny og moderne bydel som vokser frem, og forskjellige kirker i Hamburg har gått sammen om et økumenisk prosjekt for

å sikre den kristne tilstedeværelsen i bydelen.

Temaet for årets møte var nyevangelisering, som vi også reflekterte over i direkte tilknytning til det kommende troens år. Et lite skriv om våre tanker som unge prestestudenter og ordens kandidater angående den nye evangelisering kommer etter hvert.

På PSPs årsmøte ble det valgt ny leder og nestleder. Prestestudent for Oslo katolske bispedømme, Bjørn Tao Nguyen, ble valgt til ny leder. Prestestudent for bispedømmet København, Jan Hansen, ble ny nestleder.

P. Hallvard Thomas Hole OFM

Økumenikk i Kongeparken

«Festival som forandrer» var slagordet da UngLandsmøte gikk av stabelen i begynnelsen av august. Organisasjonene bak stormønstringen, som samlet mellom 3000-4000 ungdommer, er Norsk Luthersk Misjonssamband og Indremisjonen. Festivalen fant sted i Kongeparken på Ålgård sør for Stavanger og tilbyr storsamlinger og en rekke seminarer med forskjellige innledere. En av dem var sr. Anne Bente Hadland OP, som var bedt om å gi en innføring i *lectio divina*, en meditatív bibellesning med røtter i klostertradisjonen. «Jeg fant dine ord og jeg åt dem», var tittelen på sr. Anne Bentes innlegg. Dette var del to i et seminar med hovedoverskrift «Lev samlet!». Første del ble holdt av Valfrid Botnen, tidligere misjonær for Misjonssambandet, nå er hun tilknyttet et kommunitetsprosjekt ved Diakonissehuset Lovisenberg i Oslo, hvor hun hovedsakelig driver med åndelig veiledning og retretter etter ignatiansk mønster. Sr. Anne Bente har tidligere vært med i en referansegruppe til kommunitetsprosjektet ved Lovisenberg.

St. Olav

Olsok i Trondheim

Relikviet i Olavkapellet på Stiklestad. Foto: Ragnhild Aadland Høen.

Årets Olsokfeiring i Trondheim føyer seg inn i rekken av vellykkede arrangementer. Tilbudet av aktiviteter i regi av Olavs festdagene er stort og vidtfavnende, det katolske tilbudet er spesifikt rettet inn mot feiringen av hellig Olav og hans verk. Messer, tidebønner, valfart til Stiklestad, åpne menighetslokaler med tilbud om mat og sosialt samvær gjør at man som katolikk har et hjem i byen mens feiringen pågår. Årets olsokforedrag var ved Lars Roar Langslet. Hans foredrag «St. Olav – konge og rikshelgen», som fant sted i Katedralskolens festsal, var storartet, og det var også meget godt besøkt. Langslet ble for øvrig tildelt Stiklestadprisen under årets feiring. Høydepunktet vil alltid være festmessen i Nidarosdomen den 29. om morgenen. I år klarte vi nesten å fylle katedralen, godt hjulpet av deltagerne fra barne- og familieleiren, NUKs festivaldeltagere og en gruppe på 200 spanske pilegrimer.

ABH

Olsok i Halden

På olsokdagen, søndag 29. juli, ble medlemmer av Berg menighet (Dnk) og våre egne, samt andre interesserte, invitert til den årlige feiringen her i Halden. Vår menighet var vertskap i år, siden Berg menighet og vi er vertskap annethvert år. Dette året gjorde vi et forsøk med å ha feiringen på ettermiddagen i stedet for på kveldstid som tidligere, og det falt heldig ut, også værmessig. Vi startet med å samles i Busterudparken – dvs. rett overfor St. Peter kirke i Halden sentrum – for så å gå i prosesjon over til kirken. Der hadde vi en økumenisk gudstjeneste ledet av den lutherske sogneprest Per Chr. Solberg og pater Roman Kunkel OMI. Andre medlemmer av våre kirkesamfunn deltok med sang og tekstlesning. Etter messen samlet vi oss i hagen bak kirken for sosialt samvær, mat og prat. Vi var, som nevnt, ganske heldige med

været, så folk satt både inne og ute og koste seg stort. Dette har blitt en årvisst samling som våre to menigheter har vært sammen om de siste 6-7 årene, og vi håper den vil fortsette, selv om mange er bortreist midt i fellesferien. I år samlet vi ca 60 personer.

Claus G. Jonassen, menighetssekretær

Ny nuntius til de nordiske land utnevnt

Torsdag den 28. juni 2012 utnevnte pave Benedikt XVI den polske Vatikan-diplomaten og erkebiskopen Henryk Józef Nowacki (65) til ny nuntius til de nordiske land. Han etterfølger den sveitsiske erkebiskopen Emil Paul Tscherrig (65), som i januar ble flyttet til Argentina.

Nowacki ble født i Tyskland av polsk avstamning og ble presteviet i bispedømmet Tarnów. Han ble bispeviet i 2001 og ble utnevnt til nuntius i Slovakia. I 2008 ble han nuntius i den nicaraguanske hovedstaden Managua.

Kathpress/KI – Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Vatikanets offisielle program for troens år er lansert

Vatikanet har publisert den offisielle kalenderen for troens år, som utropes den 11. oktober i en pavemesse på Petersplassen.

Mange av pavens faste aktiviteter, som for eksempel avslutningen av bønneuken for kristen enhet den 25. januar, og dagen for det gudviede liv den 2. februar, inkluderes i Benedikts offisielle program for troens år.

Også dialogmøtet «Hedningenes forgård» i Assisi den 6. oktober innlemmes i den offisielle kalenderen. «Hedningenes forgård» er et dialogprosjekt som ledes av kardinal Gianfranco

Ravasi, hvor troende møter agnostikere og ateister til samtaler om tro og etikk.

Et av høydepunktene i Troens år blir forøvrig bispesynoden i Roma om nyevangelisering den 7.-28. oktober.

Dagen etter den offisielle åpningen av året rettes fokuset mot renessansedikteren Dante Alighieri og troen i et arrangement i jesuittkirken Chiesa del Gesù.

Den offisielle kalenderen inkluderer også kanoniseringen av seks martyrer den 21. oktober; en verdenskonferanse for katolske lærere den 26.-30. oktober; samt en internasjonal konferanse for helsearbeidere med temaet «Sykehuset – et sted for nyevangelisering; en menneskelig og åndelig misjon» i perioden 15.-17. november.

Den 1. desember feirer pave Benedikt adventstidens første vesper for de pavelige universiteter, presteseminarer og ulike kollegium.

En utstilling om troens år åpner den 30. desember i Castel Sant'Angelo i Roma – utstillingen varer helt til 1. mai 2013.

Fjerde juledag arrangerer Taizé-kommuniteten, i samarbeid med bispedømmet Roma, et europeisk ungdomstreff som varer frem til 2. januar 2012.

Den første måneden av 2013 byr, som tidligere nevnt, på bønneuken for kristen enhet, samt åpningen av en større utstilling i basilikaen St. Paulus utenfor Murene – en utstilling dedikert til basilikaen selv samt Det annet vatikan-konsil. Utstillingen varer frem til 24. november 2013.

Pave Benedikt leder deretter feiringen av ordenslivets dag den 2. februar og palmesøndag 24. mars.

I mellomtiden avholdes det i perioden 25.-26. februar en internasjonal konferanse om de hellige Kyrillos og Methodios ved Det pavelige institutt for orientalske studier og på universitetet Gregoriana.

Fra 4.-6. april arrangeres det en konferanse i regi av katolske utdanningsinstitusjoner. Senere samme måned – 13. april – holdes det en konsert med tittelen «Oh my Son» i Paul VI's audienshall i Vatikanet.

I april blir det også en egen studiedag for prestestudenter dedikert til Det annet vatikan-konsils dokumenter, og den 28. april vil Den hellige far personlig ferme en gruppe unge, før han møter andre som nylig har blitt fermet eller venter på å bli det.

I mai skal Benedikt blant annet som pilegrim besøke apostelen Peters grav.

På Kristi legemsfest den 2. juni står paven i spissen for en høytidelig eukaristisk tilbedelse. I den forbindelse oppfordres det også til at det i alle katedraler/ domkirker og menigheter – til samme tid – gjennomføres en times stille tilbedelse foran det hellige sakrament.

To uker senere, den 16. juni, leder paven en feiring av Kirkens vitnesbyrd om hvert enkeltmenneskes verdighet og verdi.

Blant de mange kulturelle arrangementer i løpet av troens år blir Petersplassen rammen for en storstil konsert den 22. juni.

Den 7. juli møter paven prestestudenter og ordens kandidater fra hele verden, som reiser til Roma for å uttrykke «gleden over sitt valg om å følge Herren i Kirkens tjeneste».

Den 23.-28. juli reiser den da 86 år gamle pave Benedikt til Rio de Janeiro i Brasil for å delta på Verdensungdomsdagene.

18.-19. september arrangerer Kongregasjonen for katolsk utdanning, i samarbeid med de pavelige universiteter, en workshop som skal gå i dybden på Den katolske kirkes katekisme – med særlig vekt på dets teologi.

29. september er det klart for katekesesøndag med pavens deltagelse.

Den 13. oktober møter Benedikt en rekke marianske bevegelser fra hele verden, mens han den 24. november leder en høytidelig avslutningsmarkering av Troens år.

Vatikanet har forøvrig opprettet nettstedet www.annusfidei.va med utfyllende informasjon om Troens år.

Radio Vaticana/KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Hildegard av Bingen og Johannes av Ávila blir kirkelærere

Pave Benedikt XVI kommer den 7. oktober til å utrope de hellige Hildegard av Bingen OSB (1089-1179) og Johannes av Ávila (1499-1569) til kirkelærere. Dette kunngjorde Den hellige far ved middagsbønnen på Petersplassen pinsedag. Opphøyelsen av de to hellige, den middelalderiske tyske mystikeren og «Andalucías apostel», vil finne sted som opptakt til verdensbispesynoden om nyevangelisering, i nærvær av biskoper fra hele verden.

KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

USA: Katolske institusjoner saksøker staten

43 katolske bispedømmer og institusjoner går til søksmål mot Obama-administrasjonen i protest mot den nye loven om helseforsikring, som gjør det obligatorisk for katolske institusjoner å tilby prevensjonsmidler og sterilisering gjennom ansattes helseforsikringer.

Blant institusjonene som nå har varslet søksmål, finner vi universitetet Notre Dame, erkebispedømmet Washington, det fransiskanske universitetet i Steubenville, erkebispedømmet New York – samt en rekke andre institusjoner og bispedømmer.

Obama-administrasjonen lettet i februar på kravene og lanserte et kompromissforslag som innebar at ansvaret for prevensjonsutgifter overføres fra arbeidsgiver til forsikringsselskapene. Forslaget åpnet for at universiteter og sykehus tilknyttet trossamfunn ikke tvinges til prevensjonstilbud til sine ansatte. Forsikringsselskapene måtte derimot tilby full dekning til kvinnelige ansatte i denne typen institusjoner.

KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Vatikanet søker om katolsk toppdomene

Vatikanet har søkt ICANN om registrering av toppdomenet «.catholic». Et toppdomene er den siste del av en internetadresse, som «.com», «.org» og «.edu».

ICANN (Internet Corporation For Assigned Names and Numbers) er en almennnyttig (non-profit) organisasjon som koordinerer og tilegner domene-

navn verden over, og åpnet i januar for at organisasjoner og bedrifter kan kjøpe egne generiske toppdomener (gTLD) for større og enklere «branding» av egen merkevare.

Det er Det pavelige råd for sosial kommunikasjon som står bak søknaden, som – ifølge sekretær msgr. Paul Tighe – er en anerkjennelse av «hvor viktig det digitale rom er for Kirken».

Kontroll over toppdomenet er «en måte å få autentisert den katolske tilstedeværelsen online på», siden kun «kanonisk anerkjente institusjoner og grupper» får ta det i bruk. Katolikker og ikke-katolikker på nettet kan med dette «få vite om en side er ekte katolsk», sier Tighe.

KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Vatikanet ansetter amerikansk journalist

Vatikanets statssekretariat har ansatt den tidligere Fox News-journalisten Greg Burke (52) i stillingen som «senior kommunikasjonsrådgiver». Amerikanske Burke har siden 2001 vært Roma-korrespondent for Fox News og har nå takket ja til den utfordrende jobben med å koordinere intern og ekstern informasjon fra det komplekse og sammensatte Vatikan-systemet.

– Jeg har mye forskjellig medieerfaring som jeg håper å kunne ta i bruk for den Kirken jeg elsker, sier Burke til Reuters.

Den forrige legmannen med en senior kommunikasjonsstilling i Vatikanet var den spanske journalisten Joaquin Navarro-Valls, pave Johannes Paul IIs pressetalsmann. I likhet med Navarro-Valls er Burke også medlem av Opus Dei.

KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Ny prefekt for Troslærekongregasjonen

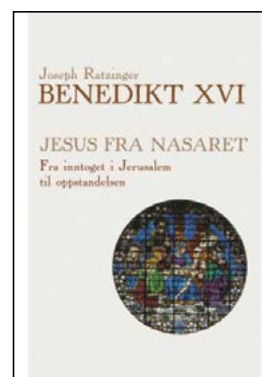
Biskop Gerhard Ludwig Müller av Regensburg (64) ble 2. juli 2012 utnevnt av pave Benedikt XVI til ny prefekt for Troslærekongregasjonen. Han etterfølger den amerikanske kardinalen William Joseph Levada (76), som samtidig fikk innvilget sin avskjedssøknad av aldersgrunner.

Levada har ledet kongregasjonen siden 2005, da den daværende prefekt

Ratzinger ble valgt til pave. Gerhard Müller får samtidig rang av erkebiskop og kommer til å bli kreert til kardinal ved første anledning. Erkebiskop Müller har høy anseelse i Roma som teolog og ekspert på økumenikk.

Kathpress/KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Bind tre av pavens Jesusbok er ferdigskrevet

Pave Benedikt XVI har lagt siste hånd på del tre av bokserien «Jesus fra Nasaret», melder Vatikanets pressekontor. Denne gangen tar paven for seg evangeliens

beretning om Jesu barndom.

De to foregående bøkene i trilogien, «Jesus fra Nasaret» (2007) og «Jesus fra Nasaret - fra inntoget i Jerusalem til oppstandelsen» (2011), har begge vært internasjonale bestselgere. Paven har jobbet med bind tre i ledige stunder, senest i sommer under sitt opphold ved Castel Gandolfo.

Boken om Jesu barndom ventes å være noe kortere enn de to foregående, og oversettelsesarbeidet fra tysk til de største språkene er allerede i gang.

Uttalelsen fra pressekontoret sier ikke noe om utgivelsesdato, men et realistisk tidspunkt vil være innen utgangen av året.

Her hjemme er det Luther forlag som utgir serien.

KI – Katolsk informasjonstjeneste (Oslo)

Når bøker brenner

Av Bjørn Are Davidsen

Heller ikke Facebook er en mytefri sone. Ett av sitatene som likes og deles, er «Du vet du er historiefan når du fortsatt blir opprørt av å tenke på Biblioteket i Aleksandria». Bak ligger en forestilling om at det nærmest var en kristenplikt å brenne bøker. For det er vel få ting kirken har vært mer redd for enn kunnskap?

Og vi snakker ikke om en hvilken som helst filial. Biblioteket var oldtidens største boksamling, og mye av antikens kunnskap skal ha forsvunnet med det.

Matematikkprofessor Audun Holme hevder at den kristne keiseren Teodosius i år 389 ga «ordre til den forholdsvis moderate patriarken i Aleksandria, Theofilus, om at all hedensk litteratur skulle brennes. Etter at Cæsar hadde satt fyr på biblioteket, var det blitt restaurert i Serapis-templet i Aleksandria. Dette førte til at en stor del av biblioteket ble ødelagt i 389. Forsvarerne av templet ble drept, og ett skritt til var tatt på veien mot den klassiske sivilisasjons undergang.»

Skal vi holde oss til kildene, er det imidlertid ingen grunn til å hevde dette, selv om de ikke er entydige. Dermed trengs et aldri så lite detektivarbeid. Følger vi sporene, finner vi at det kongelige biblioteket var en del av palassområdet i bydelen Bruchion og at det var flere boksamlinger i byen. Disse ble over tid ødelagt av forskjellige grupper og av ulike årsaker.

Mens det er vanlig å tro at det blomstret langt inn i senantikken, finner vi ingen omtaler av et stort eksisterende bibliotek etter Kristus. Muligens ble mye ødelagt da Ptolemaios VII

(182-116) foretok massive utrenskninger og utvisninger av lærde i 145 f.Kr. Selv om mange senere kom tilbake, var det nok ikke bare å blåse vekk støvet fra uberørte papyrusruller.

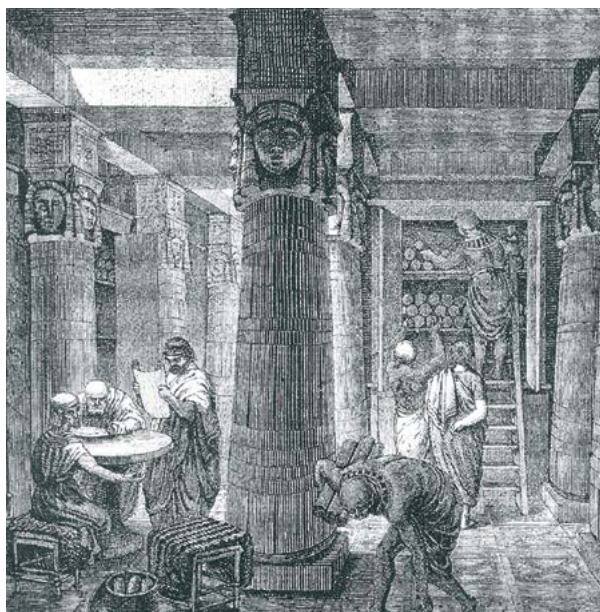
Og Egypt mistet stadig mer av sin makt og rikdom. Da Cæsar erobret Aleksandria i 47 f.Kr., ble en rekke bokruller brent, selv om det muligens kun var i et havnelager. Noe må imidlertid ha skjedd med biblioteket, siden Plutarkos i år 100 kan hevde at det faktisk ble ødelagt. Hadde det bestått i all sitt velde, ville nok heller hans eget renommé vært ødelagt.

Byen hadde likevel fortsatt biblioteker. Det fortelles at Markus Antonus (83-30) forærte sin elskerinne Kleopatra boksamlingen fra Pergamon. Etter hennes død ble imidlertid Egypt ikke lenger styrt av en kongefamilie, men romerske prefekter. Dermed fantes det ikke lenger noe kongelig bibliotek med alt hva det innebar av prestisje og pengestøtte.

Dermed tilhører det barnelærdommen at kristne ødela oldtidens kunnskap. Men sannheten er altså langt på vei motsatt.

Krig og uro gjorde det ikke triveligere for bokruller. Jødernes opprør i år 116 endte i et av disse etniske og religiøse oppgjørene byen var kjent for. Da keiser Hadrian besøkte byen i 130, lot han de raserte deler gjenoppbygge og grunnla et nytt bibliotek. Men ikke alle keisere var like rundhåndete. Tidlig på 200-tallet plyndret Caracalla byen som hevn for pøbelens hån. Han stanset bidragene til læresenteret Museion og forviste mange av lærerkreftene. Men gemyttene lot seg ikke dempe lenge. Det brøt ut nye opptøyer etter en krangel om et par sko. I kaoset utropte byens prefekt seg til keiser. Romerne svarte ikke med blomster.

Få år senere erobret den syriske byen Palmyra Aleksandria. Gjenerobringen krevde harde kamper. Tilstanden ble

Tenkt interiør i oldtidens bibliotek i Alexandria, kunstner O. Von Corven. Foto: Wikimedia Commons.

ikke bedre av plyndringene i 298 under keiser Diokletian. Ifølge Epifanus (315-403) var området der biblioteket hadde vært, «nå en ørken». Utsiktene for at bokruller skulle ha overlevd, ble ikke bedre av en tsunami sommeren 365.

Tross alle ødeleggelsene ble biblioteker i byen gjenoppbygget. Et av de mest kjente var knyttet til Serapis-templet, som imidlertid ikke bare var opptatt

av vitenskapelige verker. Templet beskrives som byens okkulte helligdom med tusener av esoteriske manuskripter. At dette ikke alltid ble hyllet, ser vi av at selv en kristenforfølgende keiser som Diokletian i 297 forordnet alle alkymistiske skrifter brent.

Og Aleksandria ble ikke roligere. Det brøt ut nye opptøyer i 391 da biskop Theofilus latterliggjorde Mithra- dyrkelsen ved å stille ut til spott noen kultbilder funnet i en ruin mens han avslørte knepene som ble brukt for å få det til å virke som de snakket. Nyplatoniske professorer fikk sine tilhengere til å drepe og torturere mange kristne. Siden Serapis-templet lå på et høyt punkt og hadde sterke murer, ble det brukt som base av professorer og studenter. Selv om området var

beleiret, kom man seg ut og kidnappet kristne som ikke akkurat ble behandlet akademisk. Frykten for gjentakelser var blant årsakene til at templet ble ødelagt etter at professorer og studenter hadde fått fritt leide og forlot stedet.

Det er imidlertid uklart om skriftruller fortsatt var lagret i området og kan ha gått med i striden. Antagelig kan vi lese mye av at heller ikke datidens hedenske kilder omtaler at noen ble ødelagt. Selv om han ikke hadde flere kilder enn oss, tolket likevel historikeren Edward Gibbon på 1700-tallet hendelsene til at de kristne ødela biblioteket. Muligens er det fordi hans versjon passet så godt inn i opplysningstidens polemikk at den i så stor grad har formet vårt inntrykk av kirkens forhold til kunnskap og bøker.

Dermed tilhører det barnelærdommen at kristne ødela oldtidens kunnskap. Men sannheten er altså langt på vei motsatt. Kristne fryktet ikke antikken, man satte nesten for stor pris på den. Middelalderen handler ikke om kirkens panikk for antikkens lærde, men om for lite kritikk av dem.

I Vest-Europa tok klostrene over templenes rolle som lærdomssentra. Mens branner og barbarer herjet byene, kopierte munkene oldtidens latinske verker for hånd. Ikke minst har vi mye å takke vågale og boklærde irske munkar på 500-/600-tallet for med sine mange hundre klostre, fra Skottland til Sør-Italia. I tidlig middelalder bygget araberne opp samlinger av naturfilosofier, men det må ikke underslås at det var kristne, i noen grad på eget initiativ, som fikk oversatt verkene etter araberne erobring av så mange læresentra.

Først på 1400-tallet med Gutenberg ble det mulig med såpass masseproduksjon av bøker at de fleste verker har kunnet overleve – selv om tiden etter heller ikke har vært uten krig, katastrofer og fanatikere, for ikke å si Facebook.

■
Bjørn-Are Davidsen er sivilingeniør, har skrevet flere bøker og blogger på dekodet.blogspot.com. Han er medlem av Den norske kirke og foreningen Skepsis.

Befolkningen i DR Kongo trenger din hjelp!

Befolkningen i DR Kongo er på ny rammet av krig. Flere tusen har blitt drept, og hundre tusener har måttet flykte fra sine hjem i det østlige Kongo.

Konflikten mellom opprørshæren til Bosco Ntaganda, M23, og regjeringshæren rammer en allerede hardt prøvet befolkning. Konflikten ofre trenger mat, husly, medisiner og rent drikkevann for å overleve de neste månedene.

Ifølge FN var DR Kongo verdens minst utviklende land i 2011. 70 % av befolkningen mangler tilgang til tilfredsstillende mat, og ett av fire barn er underernært. Caritas Norge og Caritas Kongo har derfor inngått et strategisk partnerskap med mål om å bedre matsikkerheten og levevilkårene til den fattigste delen av befolkningen.

Befolkningen i DR Kongo trenger vår solidaritet og medfølelse! Ditt bidrag til årets høstaksjon vil gå til Caritas Kongos viktige arbeid med nødhjelp og utviklingsarbeid.

Les mer på våre nettsider www.caritas.no!

Liturgiske bøker

Av msgr. Torbjørn Olsen,
viseformann i Liturgikommisjonen

De første 1500 år

Ordet *liturgi* kommer fra det greske ord *leitourgia* og siktet opprinnelig til offentlig eller allmenntilgjengelig arbeid. I teologien går det på den kristne Kirkes kultus eller gudsdyrkelse. For mange er det blitt betegnelsen på selve ritualene som følges, men det stemmer dårlig. «Liturgi» vil si Kirkes offentlige gudstjeneste. Ritualene og tekstene som brukes, er derimot *liturgiske tekster* og *liturgiske bestemmelser*. Bøkene der disse finnes, kalles «liturgiske bøker».

Egentlig kunne Kirken klart seg med én liturgisk bok, nemlig Bibelen. Der finnes de hellige tekster som brukes ved skriflesningene under gudstjenesten. Sammensteds finner vi også dåpsformelen og forvandlingsordene ved Eukaristien. I tillegg finner vi i Bibelen Salmenes bok, som til alle tider har gjennomsyret den kristne gudstjeneste. Resten er i streng forstand etablerte ordninger og mer eller mindre faste former.

I praksis skulle Kirkens historie utvikle seg annerledes. Bønner og andre liturgiske formularer ble skrevet ned, skrevet av og gjenbrukt i det uendelige. Bestemmelsene ble stadig mer komplisert og måtte derfor også skrives ned. Korsang og andre fellesformuleringer fordret skriftlig utforming, det samme gjaldt stadig mer avanserte melodier. Kirkelige sentra som katedraler og moderklostre øvde innflytelse på underordnede menigheter og klostre. Slik oppstod det gjennom historien ulike håndskrevne, men normerende liturgiske bøker. Også disse ble preget av mer overordnede tradisjoner. Det er nok å peke på de gregorianske og orientalske former som vi finner i hhv. den latinske messe og de ortodokse og unerte gudstjenester. Behovet for liturgiske bøker ble forsterket ved at latin forble Kirkens gudstjenestespråk også da det opphørte å være folks morsmål.

Fra norsk middelalder er det kjent en rekke slike liturgiske ordninger og bøker.

1500-tallet

Boktrykkerkunsten innledet en ny æra også mht. liturgiske bøker. For fra da av kunne slike bøker masseproduseres. Den første trykte norske bok var *Missale Nidrosiense* (1519), dvs. en bok med liturgiske tekster for feiring av messen i hele Nidaros-provinsen, altså i Norge og på Vesterhavsoyene. Så fulgte reformasjonen med sin ødeleggelse av Kirkens enhet, men også med sin berettede kritikk av mange avsporinger og tvilsomme tendenser. Tridentinerkonsilet (1545-63) ble Kirkens svar på disse utfordringer, og i kjølvannet av dette konsil kom det nye liturgiske bøker som ble mer eller mindre enerådende i Den latinske kirke, dvs. i størstedelen av Den katolske kirke.

De fire viktigste bøker fra denne tid er *Missale Romanum* (1570), som inneholdt alle bestemmelser og tekster som var nødvendig for å kunne feire messen. Dertil kom *Breviarum Romanum* (1568) for tidebønnene, *Pontificale Romanum* (1561) for sakramenter og andre liturgiske feiringer vanligvis forbeholdt biskopen, og *Rituale Romanum* (1614) for sakramenter og andre liturgiske feiringer ved prestene, utenom messe og tidebønn. Disse bøker ble supplert med spesialbøker og lokale utgaver der f.eks. nasjonale helgenfester var kommet med.

Det er umulig å forestille seg den katolske misjon, kirkeliv og fromhetspraksis de følgende 400 år uten å ha i mente den normering av gudstjenestelivet som disse bøker innbar! De var bokstavelig talt med i kofferten da Den katolske kirke kom tilbake til Norge for godt og vel 150 år siden! I prinsippet forble bøkene uforandret frem til 1970-tallet selv om mindre endringer stadig ble gjennomført. Den siste utgave av *Missale Romanum* fra denne tradisjon kom ut i 1962 – og det er denne utgave de må holde seg til som ønsker å feire den så-

Den første trykte norske bok var *Missale Nidrosiense* (1519).

Messebok – søndager og festdager – 2. utgave – St. Olav forlag 2011.

Norsk missale, altermissalet, utgitt i 1982.

kalte «tridentinske messe» eller messen etter den «ekstraordinære form».

Annet vatikankonsil

Da pave Johannes XXIII kalte sammen Annet vatikankonsil (1962-65), var behovet for fornyelse av gudstjenesten noe av det mest påtrengende, men kanskje også det reformbehov som var best modnet gjennom femti års arbeid med liturghistorien og med å skape liturgisk engasjement i menighetene. Alt 4. desember 1963 kom konsilets konstitusjon *Sacrosanctum Concilium*, som gav normer for reform av de ulike liturgiske feiringer, bestemte at det skulle utgis nye liturgiske bøker og gav en viss åpning for å ta i bruk de nasjonale språk i stedet for latin. (Alt året etter utgav St. Olav Forlag under tittelen «Gudstjenestens fornyelse» en norsk oversettelse av konstitusjonen med en innledning skrevet av pater Thomas Patfoort OP.)

Dette førte til en begeistring og et engasjement som antagelig er uten sidestykke i historien og biskopene på konsilet knapt hadde sett for seg.

I Vatikanet satte man i gang med fullstendig utarbeidelse av nye liturgiske bøker på latin. Arbeidet gikk temmelig

raskt og fulgte visse overordnede prinsipper, dels iht. konsilets vedtak, men nok også ut fra de utviklingstendenser som alt forelå, og ut fra de sentrale fagfolks personlige preferanser.

Straks begynte man å lage oversettelser til de nasjonale språk. Samtidig ble kirkene bygget om, og «moderne kirkekunst» kom til å florere. Sidealter ble fjernet og høyalter først supplert med, og siden erstattet av, et bord eller annet frittstående alter som presten kunne stå bak. Prestene begynte å «koncelebrere», og legfolk fikk i oppdrag å lese bibelske tekster og fremsi forbønnsintensjoner under liturgien. Nye melodier og musikkinstrumenter satte sitt preg på gudstjenesten, og nye liturgier ble «diktet». Avhengig av øynene som ser, vil mye av dette kunne beskrives som alt fra en livsnær og autentisk gudstjenestefeiring, til total radbrekking av den liturgiske arv.

Først i kjølvannet av denne utvikling kom de offisielle oversettelser av de nye latinske liturgiske bøker. Det skulle vise seg at overgangen til de nasjonale språk ble mye mer total enn man hadde tenkt seg under konsilet.

Vatikanet har – mer eller mindre vellykket – prøvd å styre utviklingen med utgivelse av fem instruksjoner (1964, 1967, 1970, 1994, 2001) om gjennomføring av liturgireformen. De siste prøver å «stramme inn» det som nok av mange oppleves som avsporing.

De nye latinske liturgiske bøker

Mange tradisjonelle former (spesielt senmiddelalderiske «utvekster») ble fjernet i de nye liturgiske bøker. Samtidig ble tekstalternativene sterkt utvidet. Bibelen ble tatt i bruk i et omfang som er unikt i liturgihistorien og antagelig overgår alle andre kirkesamfunn. Bl.a. dette gjorde at de gamle fire liturgiske bøker nå ble til fire *serier* med bøker. Noen av dem har alt kommet i flere utgaver etter konsilet.

Missale Romanum (1969, 1975, 2002) ble supplert med et omfattende lektionarium (tekstlesninger fra Bibelen) samt ulike sangbøker.

Liturgia horarum (tidebønnsliturgi, 1970, 1985) kom i fire bind. Men planen om lesninger fordelt på to år måtte

oppgis under veis av plasshensyn (men er gjennomført på tysk).

Pontificale Romanum kom i form av en rekke enkeltbøker: 1) Bispe-, preste- og diakonordinasjon (1968, 1989), 2) Konfirmasjonsritual (1971), 3) Ritual for abbed- og abbedissevigsel (1970), 4) Beskikkelse av lektorer og akolytter; opptagelse som diakon- og prestekandidater; sølibatforpliktelse (1972), 5) Ritual for jomfruvigsel (1970), 6) Oljevigselsritual (1970) og 7) Ritual for kirke- og alterinnvielse (1977).

Rituale Romanum kom også i form av en rekke enkeltbøker: 1) Ritual for voksnes kristne initiasjon (voksendåpsritual) (1972), 2) Ritual for dåp av barn (1973), 3) Den hellige kommunion og dyrkelse av det eukaristiske mysterium utenom messen (1973), 4) Botsritual (1973), 5) Ritual for sykesalving og pastoral betjening av syke (1972), 6) Ektevigselsritual (1969, 1990), 7) Ordensprofessritual (1970), 8) Velsignelser (1984), 9) Ritual for kroning av Maria-bilder (1981), 10) Eksorsismer og visse bønnfallelser (1998) og 11) Gravferdsritual (1969).

Norske liturgiske bøker

Rett i forkant av konsilet hadde man etter enorm innsats klart å få ferdig en norsk tospaltet (latin, norsk) utgave av den gamle *Missale Romanum*, Messeboken (1961). Denne bok var nesten utgått på dato alt da den kom ut. Men den kom nok til å være et godt hjelpemiddel da man skulle gå over til norsk som messespråk, men uten å ha nye oversettelser klar.

I 1968 forelå dominikanerpater Erik Gunnes' oversettelse av Den nye testamente, datidens antagelig mest moderne bibeloversettelse til norsk. Oversettelsen skulle tjene til liturgisk bruk, men ble også solgt som paperbackutgave i aviskioskene over hele landet. Noen laget også en oversettelse av Salmenes bok til liturgisk bruk. Disse to bøker, sammen med ulike bibeloversettelser fra Det Norske Bibelselskap, dannet det viktigste råmateriale da man gikk i gang med å oversette de etterkonsiliære liturgiske bøker til norsk.

En språkkommisjon og en liturgikommission tok fatt på arbeidet med bøkene på norsk. To navn må her nevnes: sr. Borghild Gundersen, som gjorde den

første oversettelse av tekstene fra latin til norsk, og biskop John Willem Gran, som i bakgrunnen drev prosjektet fremover. Med Vatikanets godkjenning ble *Norsk Missale* utgitt i 1982, og i 1986 *Lesninger – søndager og festdager*. For menighetsbruk ble mye av dette stoff samlet i *Messebok – søndager og festdager* (1985, 2011). Ut over det har Vatikanet godkjent noen få tekster på norsk. Men så stoppet arbeidet opp med offisielle oversettelser til norsk av de nye latinske bøker fra Vatikanet.

De praktiske behov har fremtvinget en lang rekke halvprivate oversettelser av ulike liturgiske tekster. For de kirkelige handlinger er mange av disse samlet i *Bønnebok for Den katolske kirke* (1990) samt i en rekke bind med tidebønnsbøker. Dette er ting som ikke er godkjent av Vatikanet, og som nok heller aldri kommer til å bli godkjent. Mye har blitt noe tilfeldig. Mens f.eks. biskop Eidsvig i 2005 ble bispeviet etter en oversettelse basert på ordinasjonsritualet fra 1968, ble biskop Grgić i 2009 viet etter en oversettelse tilpasset ordinasjonsritualet fra 1989. Og mens bønneboken baserer seg på ektevigselsritualet fra 1969, er «likestillingen» mellom brud og brudgom kommet lenger i Vatikanets ritual fra 1990.

I 2010 opprettet Norsk katolsk bisperåd en liturgikommission som nå er i full gang med å forberede nye offisielle utgaver av liturgiske bøker på norsk. Biskop Bernt Eidsvig er formann, undertegnede viseformann.

Ritual for dåp av barn

Liturgikommissionen har begynt med barnedåpsritualet. Parallelt med dette vurderer den hvilken bibeloversettelse som bør være styrende for det liturgiske arbeid i fremtiden.

Bibeloversettelsesproblematikken nærmer kommisjonen seg ved å ta for seg alle bibeltekster som kan forekomme ved barnedåp (og det er ikke så rent få!). Her blir Bibelselskapets nye bibeloversettelse *Bibel 2011* vurdert mot bl.a. Erik Gunnes' oversettelse. Faglig bistand har kommisjonen fått fra Øystein Lund (GT) og Heidi H. Øyma (NT). Mye tyder på at *Bibel 2011* vil bli tatt i bruk i fremtiden. Men det vil fordre tillatelse fra Bibelselskapet til å gjøre visse justeringer, dels ut fra de krav Vatikanet stiller til

bibleoversettelser, dels ut fra etablert norsk katolsk språkbruk. Bibel 2011 er dog i påfallende sterk harmoni med Vatikanets krav!

Også melodier til liturgiske sanger skal vurderes av kommisjonen.

Om barnedåpsritualet vedtok Annet vaticankonsil: «Ritualet for barnedåp skal revideres og tilpasses barnas faktiske tilstand. Foreldrenes og faddernes rolle og deres plikter må komme tydeligere frem i selve ritualet» (67). «I dåpsritualet skal det heller ikke mangle på muligheter for endringer i tilfelle av et større antall dåpskandidater, ut fra de lokale kirkelige myndigheters skjønn. Det skal også utarbeides en kortere ritus, som særskilt i misjonslandene skal anvendes av kateketer og forøvrig ved dødsfare av de troende ellers, når der ingen prest eller diakon er» (68). «I stedet for det som kalles 'rituale for å supplere det som er blitt utelatt ved et barns dåp', skal det utarbeides et nytt, som klarere og riktigere viser at barnet, som altså er døpt etter en kortere form, ikke desto mindre allerede er opp tatt i

Kirken» (69). «Utenfor påsketiden kan man velsigne dåpsvannet innenfor selve dåpshandlingen, med en godkjent kortere velsignelse» (70).

Det latinske etterkonsiliære barnedåpsritual er preget av sterk forenkling av det seremonielle. 29 korstegn som skulle utføres av presten, er blitt forenklet til et korstegn som skal utføres av ham og gjentas av foreldrene og fadderne. En lang rekke eksorsismer er blitt redusert til én eksorsimebønn. Bruk av salt (visdomssalt, eksorsimesalt) er bortfalt. Samtidig er det kommet inn bibellesninger i ritualet og forbønner med litani (og begge deler er nytt!). Det er også kommet spesialritualer slik konsilet fordret.

Liturgikommisjonen oversetter ritualet fra latin, men holder godt øye med offisielle og uoffisielle oversettelser som foreligger til norsk, svensk, dansk, islandsk, engelsk, tysk, fransk og polsk. Først lager vanligvis en person en «råtekst» til en «bolk» av ritualet. Denne gjennomgår kommisjonen så ord for ord i plenum. Ingen tekst kommer uforandret fra gjennomgangen. Kom-

mentarene er så mange at noen har omtalt kommisjonen som et eldorado for møteplagere. Vedtatt tekst blir på nytt gjennomgått ord for ord på kommisjonens neste møte.

Når hele ritualet foreligger i ny oversettelse, vil dette bli sendt ut på bred «høring» i Kirken. Kommisjonen skal så igjen gjennomgå høringsresultatet et par ganger.

Til slutt vil de norske biskoper måtte forslå ritualet for Den nordiske bispekonferanse, som har ansvaret for alle liturgiske bøker i Norden. Derfra går ritualet til Vatikanet for godkjenning.

Først når dette er på plass, vil dåpsritualet kunne trykkes og tas i bruk i Norge. Samtidig vil det være nødvendig å utgi mindre foldere med menighetsutgaver av ritualet. Ritualet skal ikke bare seremonielt og språklig være godt, men også ha et vakkert og tiltalende utseende.

Støtt utgivelsen av kirkebladet

St. Olav!

Du har fremdeles sjansen til å støtte kirkebladet St. Olav i 2012.

Gi via nett: donasjoner.no/okb

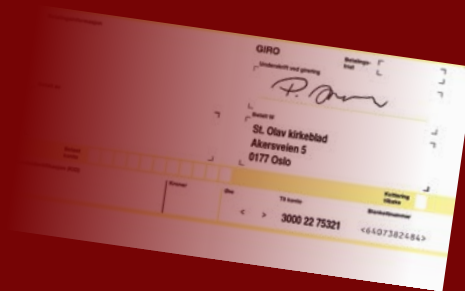
Gi via bank: 3000.22.75321

Ønsker du å få tilsendt giro i posten?

Kontakt Vidar André Eide på tlf. 23 219 510 eller via e-post: avtalegiro@katolsk.no

Ønsker du at bidraget skal gi skattefradrag, må det betales via skattefradragssystemet.

Kontakt Kjell Ivar Maudal eller Vidar André Eide på tlf. 23 219 500.

Vi anbefaler å gi minst 200 kr i bladstøtte i året. Slik kan vi opprettholde et blad for alle våre katolikker.

Marte Wexelsen Goksøyr

Jeg vil leve

Forlaget Oktober, 2012
139 sider, 199 kr

«**Jeg vil leve**» er en sterk, liten bok skrevet av en usedvanlig modig, ung kvinne. Boka åpner slik: «Jeg heter Marte Wexelsen Goksøyr og har Downs syndrom. Det er ikke lett å samarbeide med samfunnet når folk er så redde. Selv om det er vanskelig, må man ha tro på seg selv, og nå vil jeg fortelle hvordan jeg har opplevd dette.»

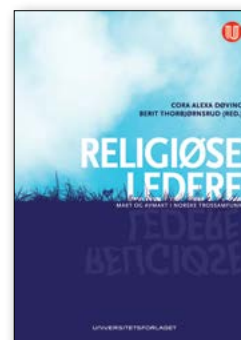
«Jeg vil leve» er en personlig og politisk bok. Det er en sterk fortelling om et særdeles kraftfullt menneske som stadig blir bremsset i å utvikle seg og finne en plass i samfunnet. Hun taler alle med Downs syndroms sak. Med knivskarp direktet intervjuer hun bl.a. statsminister Jens Stoltenberg, ordfører Fabian Stang, genetiker Carl Fredrik van der Hagen, skuespiller Trine Wiggen og sin egen mor og far. Hun vil forske på hva andre mener om Down syndrom, som hun sier. «Jeg vil gjerne ha svar på hva som er problemstillingen. For jeg er ingen problemstilling! Det er samfunnet som har problemet.» Goksøyr drømmer å leve av å være skuespiller. Hun har fått spille to store roller på Torshovteateret og Riksteateret takket være at enkeltpersoner med innflytelse så talentet hennes, men hun er ikke velkommen hverken på noen dramalinje i videregående skole eller på Teaterhøyskolen, ikke en gang til audition. Hun har også forsøkt å få seg arbeid i butikker og lignende, men er blitt avvist gang på gang også her. Det er ikke fordi hun

ikke duger, Marte W. Goksøyr kan mye og vet tydelig hva som er hennes begrensninger. Hos NAV får hun høre at hennes plass er i vernede bedrifter. Goksøyr nekter å godta dette. Hun mener det er en del av sorteringssamfunnet, og at det starter allerede på fosterstadiet. Vi husker Marte Wexelsen Goksøyr fra februar 2011 da hun troppet opp på Stortinget iført t-skjorte med påskriften «utrydningstruet» da lovforslaget om tidlig ultralyd (i uke 12) til alle gravide var oppe i spørretimen. I etterkant av debatten konfronterte hun Jens Stoltenberg direkte på TV. I «Jeg vil leve» sier Jens Stoltenberg et klart nei til tidlig ultralyd, men i februar 2011 hadde han og Arbeiderpartiet altså snudd og var åpne for det nye lovforslaget.

«Jeg vil leve» er et skrik fra en gruppe mennesker som til nå sjelden har hatt en egen stemme. Se meg, se oss, vi vil leve! Marte Wexelsen Goksøyr er på krigsstien som en vår tids Jeanne d'Ark (som forøvrig er et av hennes forbilder!). Boken beskriver en virkelighet som stiller store spørsmål ved det norske samfunnets verdier. Vi har det siste året hørt mange ord om åpenhet, demokrati og humanitet i Norge. Goksøys fortelling står i sterk kontrast til dette. Sjelden har jeg lest en så klar og konkret bok. Svarene hun får fra Jens Stoltenberg, Fabian Stang og genetiker Carl Fredrik van der Hagen, er dessverre langt mer ulne.

Alle vet at hvis tidlig ultralyd innføres i Norge, vil det fødes mange færre barn med Downs syndrom og andre funksjonshemminger. I Danmark har de hatt denne ordningen i flere år med den konsekvens at det nesten ikke fødes barn med Downs syndrom. Goksøyr gir debatten og beslutningene et ansikt. Egentlig taler hun alle «ikke normaldefinerte» menneskers sak – en gruppe som blir større og større. Vi kan også si at hun taler alle «ikke toppproduktive» menneskers sak. Marte Wexelsen Goksøyr utfordrer både på et politisk nivå der beslutningene tas, men også på et allmennmenneskelig nivå. Boka er derfor usedvanlig viktig, som et sterkt bidrag i samfunnsdebatten og en vekker for oss alle.

Kristin Sæther

Cora Alexa Døving og
Berit Thorbjørnsrud (red.)

Religiøse ledere

- makt og avmakt i norske trossamfunn
Universitetsforlaget, 2012

245 sider, 329 kr

«Makten er overalt», skriver Foucault et sted. «Og dermed ingen steder», kunne det være fristende å legge til, men fullt så enkelt er det nok ikke. Foucault har et poeng når han peker på at makt ikke kan festes til en formel, og at makten i samfunnet ikke utelukkende kan føres tilbake til staten og juridiske forhold. Hvorvidt dette er grunnen til at Cora Alexa Døving og Berit Thorbjørnsrud ikke egentlig gir noen systematisk drøftelse av maktbegrepet i det ellers velskrevne innledende kapitlet i boken *Religiøse ledere. Makt og avmakt i norske trossamfunn*, vites ikke. Foucault står ikke på litteraturlisten. Når det er sagt, inneholder boken en rekke solide forskningsbidrag, og det på et felt hvor det ikke er gjort særlig mye forskning tidligere. «Boken vil bidra både til å utvide det religionsvitenskapelige fagfeltet og til å nyansere den offentlige debatten om religiøse ledere», står det på baksiden av boken. Dette er ambisiøse målsetninger som boken langt på vei vil kunne innfri.

Det er mange maktaktører i et trossamfunn, og dette viser seg også på det religiøse felt. På bakgrunn av dette fremstår disposisjonen for boken hensiktsmessig. Hver bidragsyter skriver om makt og avmakt i hver sin utvalgte trostradisjon, og dette gjør de på en faglig overbevisende måte. Nora Stenes artikkel gir for eksempel et innsiktsfullt innblikk i religiøst lederskap i Det Mosaiske Trossamfund, basert på

innsamlet empiri. Unntaket er TF-professor Oddbjørn Leirviks tekst, som også er faglig overbevisende, men som handler om alliansebygging, maktkamp og dialog mellom religiøse ledere på tvers av trossamfunn. Det solide faglige nivået kommer da heller ikke uventet med tanke på at bidragsyterne til boken tilhører de fremste fagfolk på feltet her til lands. Religionssosiologen Pål Repstad skriver for eksempel oversiktlig og klart om pinsekarismatiske ledere i Norge, og leverer samtidig den mest inngående redegjørelsen for et sentralt teoriperspektiv i forbindelse med ledelse og makt i religiøse sammenhenger. Jeg sikter da til Maximilian Webers tredeling mellom tradisjonelt, legalt og karismatisk herredømme. Webers typologi passer da også utmerket som analyseredskap for å forstå utviklingen innen mange pinsekarismatiske sammenhenger. Webers idealtyper for religiøs ledelse blir også redegjort godt for i innledningskapitlet til Døving og Thorbjørnsrud, men det potensialet som ligger i dette teoriperspektivet som samlende teoriperspektiv, kunne vært utnyttet bedre, med unntak av Repstads bidrag.

På tross av Foucaults insistering på at makten er overalt, er det vanskelig å unngå at sentrale spørsmål i forbindelse med makt og religion i dagens Norge har handlet om statskirken. Den har så å si vært «det 'gitte' utgangspunktet for å snakke om religiøst liv i Norge», påpeker professor ved Menighetsfakultetet Jan-Olav Henriksen i sitt bidrag til boken. Ikke bare fordi noe i underkant av 80 % av befolkningen fortsatt stod som medlem av Den norske kirke da båndene mellom stat og kirke ble løst tidligere i år, men også fordi statskirken, som navnet tilsa, faktisk var en del av Den norske stat. Etter innføringen av parlamentarismen var dermed statsministeren paradoksalt nok vært den religiøse lederen med mest makt i Norge, kanskje sammen med kirkeministeren og en del sentrale kirkebyråkrater. Henriksen skriver innsiktsfullt og opplysende om makt og avmakt innen Den norske kirke, men ikke så mye om statskirken som del av det mektige norske statsapparatet. Dette medførte likevel ikke at Den norske kirkes presteskap var mektig, snarere tvert imot. Henriksens bidrag er skrevet før endringen av forholdet mellom stat og kirke trådte i kraft. Etter denne be-

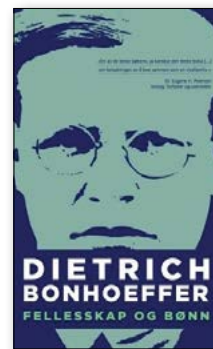
holder Stortinget fortsatt makten over Den norske kirke som lovgiver, og dette vil i prinsippet gjelde selv om vi tenker oss at medlemmene i kirken skulle komme i mindretall i Stortinget, ja til og med hvis det ikke er noen kirkemedlemmer igjen der. Det er vanskelig ikke å forstå innholdet i kirkeforliket som annet enn en form for diskriminering på bakgrunn av religiøs og livssynsmessig tilhørighet. Dette kunne vært unngått ved at Den norske kirke hadde blitt sluppet fri og regulert ut fra «Lov om trudemssamfunn og ymist anna». Men som kjent: Makten råder.

Har biskopen og prestene i Den katolske kirke makt? Det er Sr. Else-Britt Nilsen som tar for seg dette spørsmålet i boken. For den som er lite kjent med hvordan Den katolske kirke er organisert og fungerer, er det mye å lære i Nilsens fremstilling. Noen steder er hun kanskje litt på gyngende grunn som samfunnsforsker, som når hun skriver om en påstått polarisering blant norske konvertitter, «som er relativt ny blant norske katolikker, og som bekymrer mange». Det er noen ganger vanskelig å vite når Nilsen refererer det informantene hennes sier, og når hun selv fører ordet. Hvis dette er hennes påstand burde den opplagt vært belagt empirisk, eller i det minste med en kildehenvisning. Hvis det derimot refereres til en av hennes informanter, burde Nilsen her kanskje ha benyttet anledningen til å reflektere videre rundt om det er hold i en slik påstand, og i tilfelle hvordan den skal forstås i et maktperspektiv.

Når det gjelder prestenes makt, fremkommer det at i den grad de har makt, er det i forhold til de som deler den katolske virkelighetsforståelsen. Nøkkelmakten og rollen som Kristi stedfortreder er sett fra et katolsk innenfraperspektiv sterke uttrykk for prestenes unike rolle i kirken. Kirken klarer seg rett og slett ikke uten sine religiøse ledere. Samtidig har studier vist at flertallet av katolikker ikke alltid tar det kirkelige hierarkiets råd og forordninger særlig tungt i forhold til hvordan de velger å leve sine liv. En enkel maktdefinisjon sier at makt er evnen til å få noen til å gjøre noe de ellers ikke ville ha gjort. Et slikt maktbegrep tilsier at hverken biskopene og prestene har særlig stor makt i dagens norske samfunn, til tross for at de kan nyte stor respekt langt utover kirkegjengernes rekke,

slik som biskopen av Oslo på grunn av sin håndtering av overgrepsskandalen i Trondheim for en tid tilbake. Prestens makt er også kulturelt betinget, skriver Nilsen: «I enkelte kulturer er det å bli viet til prest solid sosialt – i Norge møter man i beste fall velvilje.»

Olav Hovdelien

Dietrich Bonhoeffer

Felleskap og bønn

Oversatt av Finn-Ove Brandvold

Luther Forlag, 2012

136 sider, 299 kr

Dyrekjøpt nåde

Nazifiseringen av den tyske kirke begynte tidlig etter Adolf Hitlers maktovertagelse i 1933. *Bekjennelseskirken* bød på motstand, ikke minst gjaldt det Dietrich Bonhoeffer (1906-1945), som sammen med Martin Niemöller ledet an i kirkekampen. Nå har Luther Forlag nettopp lansert en nyutgave av *Felleskap og bønn*, som bygger på Finn Ove Brandvolds oversettelse fra 1979, men med bibelsitater fra *Bibelen 2011*.

«Billig nåde er vår kirkes dødsfiende. I dag står kampen om den dyre nåden.» Slik innleder Bonhoeffer sin *Etterfølgelse* (1937), som Luther utgav i fjor i Knut Grønviks nyoversettelse.

Gledesdag

Bonhoeffer er en teolog for tunge tider, men også for jubel:

«Dagen for Herrens nattverd er en gledesdag for det kristne fellesskapet. Forsonet i sine hjerter med Gud og brødrene mottar menigheten Jesu Kristi

legeme og blod og med det tilgivelse, nytt liv og salighet. Den er blitt gitt nytt fellesskap med Gud og mennesker. Fellesskapet i den hellige nattverden er den fullstendige oppfyllelsen av det kristne fellesskapet. På samme måten som menighetens lemmer er forenet i legemet og blodet ved Herrens bord, slik skal de være sammen i evighet. Her har fellesskapet nådd sitt mål. Her er gleden over Kristus og hans menighet fullkommen. De kristnes liv i fellesskap under Ordet har fått sin oppfyllelse i sakramentet.»

Med disse ord avslutter Bonhoeffer *Fellesskap*.

Moderne martyr

«Dette er slutten – for meg livets begynnelse.» Det var hans siste ord før han 9. april 1945 ble henrettet på Heinrich Himmlers ordre sammen med andre prominente menn i kretsen rundt 20. juli-attentatet på Hitler, som admiral Wilhelm Canaris og general Hans Oster.

Når Bonhoeffer er hugget i sten og innlemmet i galleriet av det 20. århundres martyrer på Westminster Abbey, sammen med Moder Elisabet av Russland, Martin Luther King Jr. og Oscar Romero, belyser det hans sentrale plass blant troens moderne blodvitner.

Samtidig er fellesskapet av medkristne symbolsk viktig: Under sitt studieopphold i USA 1930-1931 ble Bonhoeffer opptatt av afroamerikansk musikk og økumenisk arbeid. Tidens liberale teologi var han imidlertid ingen tilhenger av.

Kirke for verden

«Billig nåde forneker derfor Guds levende ord, den forneker at Guds ord ble menneske. Billig nåde rettferdiggjør synden, ikke synderen» (fra «Den dyre nåden» i *Etterfølgelse*).

Som teolog ønsket Bonhoeffer å oppheve skillet mellom det hellige og det profane, hans visjon var en kirke som aktivt involverte seg i verdens problemer. Derfor ble Bekjennelseskirken en kjempende kirke i forsvar av kristendommens grunnleggende verdier, og Bonhoeffer en talsmann for en radikal etterfølgelsesteologi.

Mest kjent er nok Bonhoeffer likevel for *Motstand og hengivelse* som utkom

første gang i norsk oversettelse 1959. Her er samlet brevene han skrev etter at han ble fengslet 6. april 1943. I ett av dem skrev han: «Kirken er bare kirke når den er til for andre.» Likesom Kristus skal den leve for andre.

Da Bonhoeffer i 1939 skrev *Fellesskap*, var han rektor for det illegale preken-seminaret til Bekjennelseskirken, som ambulerte i det østlige Tyskland.

Svake og sterke

Her levde han, som tidligere da seminaret holdt til i Finkenwalde, i klosterlignende fellesskap med studentene. Fellesskap og bønn inneholder mange nyttige påminnelser også for moderne lesere:

«Ethvert kristent fellesskap må bli klar over at det ikke bare er de svake som har bruk for de sterke, men at heller ikke de sterke kan eksistere uten de svake. Å fjerne de svake er å tilintetgjøre fellesskapet. Ikke selvtrettferdiggjørelse og dermed undertrykkelse, men rettferdiggjørelse av nåde og dermed tjeneste skal beherske fellesskapet.»

Fra «Bibelens bønnebok» (som altså er annen del av *Fellesskap og bønn*) har jeg lyst til å trekke frem:

«Nå finnes det en bok i den hellige skrift som skiller seg ut fra alle de andre bøkene i Bibelen, fordi den inneholder bare bønner. Det er Salmenes bok. Først og fremst er det svært merkelig at det finnes en bønnebok i Bibelen. Den hellige skrift er jo Guds ord til oss, mens bønnene er menneskenes ord.» Finn-Ove Brandvolds norske språkdrakt er klar, enkel og levende – det er prisverdig at bibelsitatene er hentet fra fjorårets nye utgave.

At Luther Forlag i år følger opp fjorårets nyutgave av *Etterfølgelse* med årets utgivelse av *Fellesskap og bønn*, kan nesten minne om et prosjekt. En nyutgave av *Motstand og hengivelse* ville gjøre seg i sammenhengen. Og en norsk utgave av *Disippelskapets pris* (1937) om hva det vil si å etterleve Kristus i dagens verden, ville være av stor betydning å få.

Fellesskap og bønn bekrefter den voksende innflytelse som teolog og inspirator Bonhoeffer har fått de senere år.

Steinar Wiik

Legfransiskanerne i Oslo og Lillestrøm inviterer til
«ÅPEN KVELD» i St. Hallvard kirke
torsdag 25. oktober 2012 kl. 18.45
(messe kl. 18.00)

Tema
FRANS AV ASSISI - HELGEN OG BOHEM

v/Liv Benedicte Nielsen
Samtale
Kaffepause

Vi ønsker alle velkommen til å bli kjent med
fransiskansk spiritualitet og legfransiskanerne
gjennom foredrag, samtale og musikk.
Avslutning ca. kl. 21.15.

Oslo katolske bispedømme har ansatt **Ingrid Rosendorf Joys** i 100% stilling som samfunnskontakt med start 1. september. Joys har i mange år vært aktiv i Kirken i Norge, blant annet gjennom Caritas og Norges Unge Katolikker. Hun er medlem av bispedømmets Komisjon for interreligiøs dialog, og representerer i tillegg bispedømmet i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Siden 2007 har hun vært informasjonsleder i European Council of Religious Leaders – Religions for Peace.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Da **Kjell I. Maudal**, økonomikonsulent i Oslo katolske bispedømme, går av med pensjon den 1. september, har bispedømmet ansatt **Esther Kittelsen** i 100% stilling som regnskapsmedarbeider fra samme dato. I tillegg til å overta en del av Maudals oppgaver, skal Kittelsen tilby regnskapsføring til menighetene.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Oslo katolske bispedømme har ansatt **Maria Junttila Sammut** i 100% stilling som leder for en nyopprettet pastoralavdeling i bispedømmet. Junttila Sammut er master i

teologi og doktorgradsstipendiat ved Det teologiske menighetsfakultet i Oslo. I 2011 var hun ansatt i en 20% prosjektstilling og ledet arbeidet med å lage en pastoralplan for bispedømmet. Nå tar hun altså over pastoralavdelingen – en avdeling foreløpig bestående av kateketisk senter og familiekontoret – men som vil vokse som ledd i satsningen på å styrke det pastorale arbeidet i bispedømmet. Junttila Sammut tiltrer 1. februar 2013.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

St. Hallvard menighet i Oslo har ansatt elisabethsøster **M. Faustyna Walczak** i vikariatet som organist i Sara Brødsjøes permisjonstid. Sr. Faustina, som i juni 2010 ble uteksaminert kantor fra Norges Musikkhøyskole og siden januar i år er priorinne for St. Elisabethsøstrenes kommunitet i Oslo, tiltrer vikariatet 1. september.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Dominikanerne i St. Dominikus mistet sin prior da p. Arnfinn Haram døde brått den 10. juni, på festen for Kristi legeme og blod. Brødrene velger ny prior senere i år. Frem til jul fungerer p. **Arne Fjeld** som «provinsialpriorens vikar».

Melding fra dominikanerne

St. Dominikus' fraternitet (legdominikanerne) valgte den 7. juni 2012 **Aksel Misje** som ny leder. Misje har vært tilknyttet legdominikanerne i Oslo siden 2001 og avla definitive løfter i 2007. I det daglige arbeider han i Velferdsetaten i Oslo kommune, med oppfølging av bostedsløse med psykiske problemer og rusmiddelmissbruk. Aksel er gift med Solgun, som også tilhører fraterniteten, og sammen har de fire barn.

Melding fra legdominikanerne

Aksel Misje (nr. tre f.v.) sammen med rådsmedlem Åse Sofie Skjerdal, p. Arne Fjeld (ordensassistent) og rådsmedlem Jan Frederik Solem.

Fredag den 11. mai 2012 avla **Janet Maria Langlo** sine definitive løfter som legdominikaner under messen i St. Dominikus. Janet er mor og bestemor og var i sin tid pådriver for opprettelsen av Fransiskushjelpen.

Melding fra legdominikanerne

I slutten av april kom br. **Rufus** fra engelske Mount Saint Bernard Abbey til Munkeby Mariakloster. Planen er at bror Rufus skal bo i kommuniteten der

Br. Bruno (t.v.) sammen med medbrødrene på Munkeby.

i minst ett år. «Etter å ha vært på plass i nesten tre år, er det en viktig etappe å ta imot en ny bror! I det daglige snakker vi nå en blanding av fransk og engelsk, med norske ord som mer eller mindre av seg selv dukker opp i samtalen. Vi håper det vil bli stadig flere av dem!» skriver brødrene på sin blogg.

munkebymariaklosterna.wordpress.com / St. Olav

Sr. Matta Xinh Nguyen, generalpriorinne for søstrene av Det hellige kors, Nha Trang, har besøkt kongregasjonens søstre i Norge i sommer. Det er i år ni år siden søstrene etablerte seg på Hønefoss og halvannet år siden de kom til Bergen. En etablering av et klosterfelleskap er en krevende prosess, og etter ni år er det gjort opp status: Sr. **Anna Hoang Thi Linh**, som har vært priorinne på Hønefoss siden starten, har nå et sabbatsår som hun tilbringer i Lunden kloster. Ny priorinne er sr. **Lucia Nguyen** – hun har vært i Norge siden starten, har utdannet seg og arbeider som hjelpepleier ved Romerike sykehus. Foruten sr. Lucia består kommuniteten nå av søstrene sr. Anna Tran thi Thuong, sr. Anna Nguyen thi Hoa Giang, sr. Martha Nguyen Hoang Doan Uyen, som alle er kommet til Norge i år, og sr. Maria Nguyen thi Hong, som kom i fjor. Kommuniteten på Marias Minde i Bergen består av fem søstre: sr. Anna Nguyen Thi My Luong (priorinne), sr. Madeleine Nguyen Thi Minh Hoa, sr. Theresa Tran Thi Hua, sr. Ane Duong Thi Thanh Tuyen og sr. Theresa Nguyen Thi Bich Chi. Det er ikke bare i Norge kongregasjonen har etablert seg i løpet av de siste årene, også i Frankrike har de nå en kommunitet bestående av fire søstre.

St. Olav

Missionaries of Charity i Bergen fikk i juni en ny søster i kommuniteten, sr. **M. Magnifica** (Elisabeth Dýkman). Sr.

Magnifica er født i 1958 i Velsen, Nederland, og avla sine første løfter i mai 1995 og de evige i mai 2001. Sr. **Louise Marie** forlot Bergen i juni og tjenestegjør nå hos søstrene i Stockholm.

St. Olav

Søstrene på Katarinahjemmet valgte pinseaftnen ny ledelse for de neste tre årene. Ny priorinne fra 1. september er sr. **Katarina Pajchel**. Rådsmedlemmer fra samme dato er sr. **Ane-Elisabet Røer** og sr. **Agnes Lalu**. Sr. **Anne Bente Hadland** er medlem av rådet *ex officio*, både som avtroppende priorinne (i fire etterfølgende perioder) og novisemester.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

St. Franciskussøstrene, eller «Bergenssøstrene» som de også kalles, er nå sterkt redusert i antall. Det har derfor ikke vært mulig å avholde et formelt generalkapittel i kongregasjonen. Biskop Bernt Eidsvig har av den grunn den 11. juni forlenget sr. **Mary DoYLES** embets-tid med tre år, og samme dato utnevnt sr. **Valborg Osterhus** (St. Josephsøstrene) og sr. **Anne Bente Hadland** (dominikanerinnene, Katarinahjemmet) til assistenter for sr. Mary i hennes arbeid med å styre kongregasjonen. Utnevelsen av disse to har blitt tatt i samråd med sr. Mary, samt kardinal João Bráz de Aviz, prefekt for Kongregasjonen for institutter for konsekret liv og Selskaper for apostolisk liv.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har innvilget p. **Sigurd Markussen** studiepermisjon fra 1. august 2012 til 31. juli 2014. P. Sigurd har vært sogneprest i St. Hallvard menighet i Oslo siden september 2008. I permisjonstiden skal han studere dogmatisk teologi ved det pavelige universitet Angelicum i Roma. Hans adresse i studiepermisjonen er: Pontificio Collegio Teutonico di Santa Maria in Campo Santo, Via della Sagrestia 17, 00120 Città del Vaticano.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Styret i Caritas Norge skal i henhold til vedtektene bestå av styreleder og fire medlemmer, som alle velges for fire år.

Ett av styrets medlemmer er geistlig. P. **Sigurd Markussen** ble på rådsmøtet i 2011 valgt som geistlig medlem for fire år. Caritas Norges rådsmøte har innvilget p. Markussen permisjon fra styrevervet under sin studiepermisjon (se over) og derfor holdt suppleringsvalg på geistlig styremedlem. Søndag 13. mai ble diakon **Henrik von Achen**, Bergen, valgt som geistlig styremedlem i stiftelsen under p. Markussens permisjonstid.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Redaktøren av St. Olav kirkeblad, **Heidi H. Øyma**, er av representantskapet i Det norske bibelselskap valgt til styremedlem i perioden 2012-2015. Ny styreleder i Bibelselskapet ble luthersk biskop av Nidaros, Tor Singsaas. Øyma er Cand. Philol. med italiensk hovedfag fra Universitetet i Oslo, og jobber for tiden med en masteroppgave i bibelfag ved Menighetsfakultetet i Oslo. Det norske bibelselskap ble stiftet i 1816, og er den eldste felleskirkelige organisasjon i Norge. Mange kirkesamfunn er representert. **Kari Mette Eidem** har tidligere sittet i styret på vegne av Den katolske kirke. Biskop **Bernt Eidsvig** ble valgt til ordfører for representantskapet i neste periode.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Alex Joseph Kons, eks-pater og eks-OMI, døde i sitt hjem i Talisay City den 2. august, 83 år gammel. Kons tjente i Norge fra 1978 til 1994, som sogneprest i Stavanger (tildels samtidig i Haugesund) og i Kristiansand. Tidligere hadde han virket på Grønland (der han som pilot fløy til sine kapellmenigheter og overlevde to kræsjlendinger) og på Færøyene. Han fratradte preste-tjenesten i 1994 og bosatte seg i Cebu City, deretter i byens forstad Talisay. Der bodde han med sin filippinske kone Crescencia Bernil. Han ble alvorlig syk i juli, innlagt ved Cebu Doctors' Hospital, og ble utskrevet 27. juli for å kunne dø hjemme. Begravelsen fant sted i Cebu 9. august, forettet av p. Claes Tande.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Biskop Bernt Eidsvig av Oslo har funnet p. **Frode Eikenes**, sogneprest i St. Ansgar menighet i Kristiansand, skikket til å feire den tridentinske messen.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Msgr. Francis Xavier Huynh Tan Hai

P. **Francis Xavier Huynh Tan Hai**, generalvikar i Oslo katolske bispedømme, ble den 7. august 2012 utnevnt av pave Benedikt XVI til pavelig æresprelat med monsignore som tittel. Den nyutnevnte

monsignoren kom til Norge i 1980 og ble presteviet av biskop John Willem Gran 6. november 1982. Msgr. Hai er mangeårig leder av Det vietnamesiske pastoralsenter i Oslo, og den 1. september 2011 ble han utnevnt til generalvikar i Oslo katolske bispedømme.

KI-Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo)

Pater **Marcin Tomasz Pater**

O.Cist., som sommeren 2010 kom til Norge og cistercienserklosteret Fjordenes Dronning i Storfjord fra klosteret i Kraków-Nowa Huta, er blitt kalt hjem til sitt kloster i Polen. Pater **Honoriusz Zbigniew Kostek** O.Cist. ankom 2. juli 2012 Fjordenes Dronning fra klosteret i Wąchock (Polen). P. Kostek er født 22. mars 1953 og ble presteviet 28. mai 1988.

Melding fra Nord-Norge stift

P. Mirosław «Mirek» Ksiązek forlater Norge.

Ledelsen for den polske provinsen av Misjonærene av den hellige familie (MSF) har besluttet at p. **Marek Michalski** MSF skal overta superioremebetet for kommuniteten i Nord-Norge 1. august 2012.

Samtidig innvilget ledelsen søknaden fra p. **Mirosław «Mirek» Ksiązek** MSF om å avslutte sitt arbeid i Norge. Han forflyttes tilbake til Polen 1. september 2012 etter å ha virket i Norge siden 1996. Rundt 1. september vil p. **Mieczysław Wiebskowski** MSF fra den polske MSF-provinsen ankomme Tromsø for å bosette seg i kommuniteten i Sommerfeldts gate.

Melding fra Nord-Norge stift

Presteforflytninger og utnevelser i Oslo katolske bispedømme

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo offentliggjorde den 2. juli det følgende:

P. **Sigurd Markussen** innvilges studiepermisjon fra sin stilling som sogneprest i St. Hallvard menighet i Oslo for to år fra 1. august.

P. **Janusz Fura SS.CC.** løses fra sin stilling som sogneprest i St. Laurentius menighet i Drammen fra 1. august. Han utnevnes fra samme dag til sogneadministrator i St. Hallvard menighet.

P. **André-Marie Le Thien Vinh** løses fra sin stilling som vietnamesisk sjelesørger i St. Laurentius menighet i Drammen fra 1. november. Han utnevnes fra samme dato til vietnamesisk sjelesørger i Sta. Clara menighet i Kongsvinger.

P. **Johannes Vu Manh Hung** utnevnes til sogneadministrator i St. Laurentius menighet i Drammen for en periode på tre år fra 1. november. I tiden mellom 1. august og 1. november vil generalvikar p. **Francis Xavier Huynh Tan Hai** administrere menigheten.

P. **Rolf Bowitz** løses fra sin stilling som sogneprest i St. Svithun menighet i Stavanger fra 7. oktober. P. Bowitz er sykemeldt inntil videre.

P. **Reidar Voith** løses fra sin stilling som sogneprest i Vår Frue menighet i Porsgrunn 20. september, og tiltrer som sogneadministrator i St. Svithun menighet i Stavanger fra samme dato. P. Voith utnevnes til sogneprest fra 7. oktober.

P. **Clement Inpanathan Amirthanathan** fortsetter i sin stilling som sogneadministrator i St. Svithun menighet frem til 20. september. Fra samme dato utnevnes han til sogneprest i Vår Frue menighet i Porsgrunn.

P. **Carlo Le Hong Phuc** innvilges to års studiepermisjon fra sin stilling som rektor ved St. Eystein presteseminar fra 1. august. P. **Bharath Villavarayan** utnevnes fra samme dato til fungerende rektor for samme periode.

P. **Carlo Le Hong Phuc** løses fra sin stilling som sogneadministrator i Mariakirken menighet på Lillehammer fra 1. august. Fra samme dato utnevnes p. **Khiem Duc Nguyen**, nå kapellan i menigheten, til sogneadministrator. Stillingsprosenten for p. Nguyen utvides fra samme dato fra 50 til 60 i menigheten, og hans stilling ved St. Sunniva skole reduseres fra 50 til 40 %.

P. **Hallvard Hole** utnevnes til kapellan i St. Franciskus menighet i Arendal fra 1. august.

P. **Per Kværne** løses fra sin stilling som stiftskapellan med særlig ansvar for St. Thomas kapelldistrikt i Valdres fra 15. august. Han fortsetter i sin stilling som sykehusprest i Oslo-området.

P. **Peter Nguyen Tuan Van**, sogneprest i St. Teresia menighet på Hønefoss, overtar det pastorale og administrative ansvar for St. Thomas kapelldistrikt fra 15. august.

P. **Antoni Skrobis OFM** og p. **Stanislaw Chomicz OFM** løses fra sine oppgaver i den polske sjelesorgen i St. Olav menighet i Oslo fra 1. september. De overtar ansvaret for den polske sjelesorgen i St. Laurentius menighet i Drammen, St. Magnus menighet i Lillestrøm, St. Gudmund menighet på Jessheim, St. Torfinn menighet i Hamar, Mariakirken menighet i Lillehammer og Sta. Clara menighet i Kongsvinger.

Mindre endringer vedrørende tiltredelsesdatoer er mulige.

Presteforflytninger og utnevelser i Trondheim stift

Biskop Bernt I. Eidsvig Can.Reg., apostolisk administrator av Trondheim stift, offentliggjorde den 2. juli 2012 det følgende:

P. **Etienne Caruana** løses fra sin stilling som sogneadministrator i St. Sunniva menighet i Molde 1. oktober. Han vender tilbake til sitt hjemland Malta etter å ha tjenestegjort i Trondheim stift siden juni 2007.

P. **Marcelin Rediu** løses fra sin stilling som sogneprest i St. Torfinn menighet i Levanger 1. oktober, og utnevnes fra samme dato til sogneadministrator i St. Sunniva menighet i Molde.

P. **Dominic Nguyen Van Thanh**, som vender tilbake til stiftet etter et toårig studieopphold i Roma, utnevnes til sogneadministrator i St. Torfinn menighet i Levanger fra 1. oktober.

P. **Alexandre Semajangwe Polepole** løses fra sin stilling som sogneadministrator i St. Eystein menighet i Kristiansund 1. september. Han vender tilbake til bispedømmet Roma, hvor han er inkardinert etter å ha virket i Trondheim stift siden februar 2006.

P. **Grzegorz Rafal Orkisz** løses fra sin stilling som kapellan i St. Olav menighet i Trondheim 1. september, og utnevnes fra samme dato til sogneadministrator i St. Eystein menighet i Kristiansund.

P. **Johannes Vu Manh Hung** løses fra sin stilling som sogneprest i Vår Frue menighet i Ålesund 1. november. P. Hung vil for en periode på tre år tjenestegjøre i St. Laurentius menighet i Drammen i Oslo katolske bispedømme.

P. **Pål Bratbak** utnevnes til sogneadministrator i Vår Frue menighet i Ålesund 1. november. Han beholder sitt bosted i Oslo.

Diakon **Ole Martin Stamnestrø**, som prestevies lørdag 29. september, utnevnes til kapellan i Vår Frue menighet i Ålesund fra 1. november.

P. **Alfeo Ganoy Botero** løses fra sin stilling som kapellan i St. Olav menighet i Trondheim 31. august. P. Botero vender tilbake til sitt bispedømme Davao på Filippinene etter å ha tjenestegjort i Trondheim stift siden februar 2006.

Presteforflytninger og utnevelser i Tromsø stift

Biskop Berislav Grgić av Tromsø har utnevnt p. **Marek Chelminiak** MSF til

generalvikar i Tromsø stift fra 1. august 2012. Samtidig ble p. **Marek Stanisław Michalski** MSF løst fra embetet som generalvikar fra 31. juli 2012. Den nye generalvikaren er født den 22. november 1955 i Więcbork (bispedømmet Pelplin) i Polen og ble presteviet den 12. juni 1982 i Kazimierz Biskupi (bispedømmet Włocławek). P. Marek kom til Nord-Norge i september 1993. Han var generalvikar i stiftet i perioden 1997–2006, under biskop Gerhard Goebel MSF. Han har også vært sogneadministrator i Harstad, og fra 17. november 2006 sogneadministrator i Bodø.

Biskop Berislav Grgić av Tromsø offentliggjorde den 5. august 2012:

P. **Mirosław Książek** MSF avslutter sin tjeneste i Tromsø stift pr 5. august 2012, og løses dermed fra alle oppgaver i stiftet med unntak av vervet i liturgikommisjonen. P. Mirosław reiser tilbake til Polen 1. september.

P. **Marek Michalski** MSF løses fra embetet som sogneprest i St. Sunniva menighet i Harstad og utnevnes til sogneprest i Vår Frue menighet i Tromsø.

P. **Erhard Alfons Osmańtzik** MSF løses fra embetet som prest for Allehelgenskirken, Karmelittklosteret «Totus Tuus» i Tromsø, og utnevnes til sogneadministrator i St. Sunniva menighet i Harstad.

Fra 5. august 2012 vil stiftets presteråd bestå av p. **Marek Michalski** MSF, p. **Dariusz Banasiak** O.Cist., p. **Marek Chelminiak** MSF (generalvikar), pastor **Wojciech Egiert**, pastor **Gunther Jäger**, p. **Honoriusz Zbigniew Kostek** O.Cist., msgr. **Torbjørn Olsen**, p. **Erhard Osmańtzik** MSF, p. **Jan Tetzlaff** MSF og p. **Christian Wojcik** O.Cist.

Fra 5. august 2012 vil stiftets konsultorkollegium bestå av p. **Marek Michalski** MSF, p. **Marek Chelminiak** MSF (generalvikar), pastor **Wojciech Egiert**, msgr. **Torbjørn Olsen** og p. **Christian Wojcik** O.Cist.

P. **Marek Stanisław Michalski** MSF utnevnes til medlem av finansrådet for Tromsø stift. Utnevnelsen gjelder fra 6. august 2012 og frem til 23. juni 2014.

In Memoriam

Sr. Maria (Gerarda) Aarnink SFX

Født: 8. november 1936 i Apeldoorn, Nederland
Død: 2. mai 2012 på Marias Minde, Bergen
Begravet: 15. mai 2012 fra vår Frue kirke, Marias Minde

Sr. Maria Aarnink ble født den 8. november 1936 i Apeldoorn i Holland. Som den yngste i familien fikk hun en lykkelig og trygg barndom. Hun var alltid omgitt av eldre søsken som passet på henne, lekte med henne og hjalp til med leksene. Hennes foreldre var fromme, og deres gode eksempel gjorde inntrykk på henne. Hun bestemte seg tidlig for å gå i kloster. Hun hadde to kusiner i St. Franciskus Xaverius' kongregasjon i Norge, en av dem var hennes gudmor. Dermed visste hun mer enn de fleste om Den katolske kirke i Norge, og det falt henne naturlig å velge SFX-kongregasjonen da kun ønsket å gå i kloster etter fullført sykepleierutdannelse.

Hun trådte inn som postulante 1. desember 1958 og kom til Norge året etter. Hun ble ikledd som novise i Vår Frue kirke på Marias Minde den 16. juli 1959 og tilbragte det første novisiatsåret på Bestemors Minde like ved. Den 16. juli 1961 avla sr. Maria de første hellige løfter og 16. juli i 1964 sine evige løfter.

Sr. Maria arbeidet i halv stilling på Florida sykehus i det annet novisiatsåret og etter første løfter i full stilling

helt til 1976. Da tok hun utdannelse i avdelingsadministrasjon på Norges Sykepleiehøyskole. Det året bodde hun i St. Josephsøstrenes kommunitet på Vår Frue Hospital og tok derfra med mange gode minner om søstrenes omsorg for henne og vennskap som varte. Hun ble valgt som stedfortreder for den lokale forstanderinnen på Florida, og her viste hun sine evner som leder og et offersinn som overgikk det som kunne forventes.

Da SFX-søstrene overlot sin virksomhet på Florida til Bergen kommune i 1982, flyttet sr. Maria til Stord, hvor søstrene hadde en liten kommunitet og et messested for katolikkene på stedet. Hun arbeidet på Fylkessykehuset på Stord og ble svært avholdt av personalet og pasientene der. Sr. Maria holdt kontakten med sine nærmeste medarbeidere på Stord inntil hun ble syk i 2010. De deltok i rekviemmessene og begravelsen den 15. mai.

I 1989 ble sr. Maria valgt som lokal forstanderinne på Marias Minde, et embete hun hadde helt frem til 2012. Hun var dyktig og pliktoppfyllende og viste omsorg for kommuniteten, personalet, besøkende og de eldre søstrenes familier i utlandet.

Sr. Maria fikk diagnosen alzheimers høsten 2010, og det ble mer leit for hennes omgivelser enn for henne selv. Hun smilte, var lett å pleie, hilste på alle som kom og gikk, og var alltid takknemlig. Hun mottok sykesalvingen med hele kommuniteten rundt seg en uke før hun døde.

Kommuniteten og alle som kjente sr. Maria, vil savne henne, men de gode minnene vil alltid gjøre oss takknemlige for at vi fikk lære av henne hva det vil si å være en god medsøster og være tro mot de hellige løftene vi engang ga.

Vi lyser fred over hennes minne.

St. Franciskus Xaveriusøstrene

In Memoriam

P. Arnfinn Andreas Haram OP

Født: 25. september 1948 i Ålesund

Død: 10. juni 2012 i Oslo

Begravet: 19. juni 2012 i Ris kirke/Vestre gravlund

Biskop Eidsvigs preken ved rekviemmessen

Kjære p. Arnfinns mor, søsken og familie; kjære brødre og søstre av dominikanerordenen, kjære biskop Helga Byfuglien, kjære sørgende.

Det blir få mennesker forunt å dø som de lever. Pater Arnfinn Andreas Haram ble en av disse få. Etter å ha feiret Kristi Legemsfest med inderlighet og høytid, med en preken hvor han omtaler sitt eget livsregnskap som om det skulle avlegges samme dag, sykler han en bratt og ulendt rute gjennom Nordmarka. Han hadde til hensikt å spise sin aftensmat og røke sin pipe hos gode venner nord for Hønefoss et sted. Dette var ikke en plutselig utfoldelse av energi eller demonstrasjon av krefter utypiske for en mann på 63: Om det ikke var Nordmarka, så var det Sunnmøre fra innerst til ytterst, eller det høyeste punkt i et hvilket som helst landskap som skulle bestiges.

Mens andre atleter lukker seg selv og sitt ansikt der de viser hva musklene duger til, var det forutsigbart at p. Arnfinn glad ville synge en salme eller resitere et dikt, og ikke glemme et eneste av de elleve eller enogtyve vers. Det uforutsigbare var at han ikke nådde frem den dagen; det siste ord fra ham fortalte at han var blitt alvorlig syk der inne i skogen. Det kom dessverre for sent.

Jeg tillater meg å komme med et par personlige iakttagelser. Det er 39 og et halvt år siden jeg ble kjent med

Arnfinn. Den norske høykirkelighet møttes på Gran på Hadeland, og jeg var forskrekket over hvor lite urban den var. Arnfinn var kledd i vadmel. Det kunne ikke herske tvil om at han kom fra Sunnmøre og ikke stemte Høyre. – Eidsvik, sa han da jeg presenterte meg, det er et lite sted i Haram kommune. Da jeg bad ham fortelle om de store stedene, sa han at de måtte oppleves. Det fikk vi til med ham som guide for et par år siden, og jeg har senere ikke forstått mine forfedre som flyttet til Ålesund og ikke lenger ut i fjorden.

Ti år senere var vi begge prester i Bergen. Han hadde fått ansvaret for en dårlig planlagt bydel med store sosiale problemer, og var en usedvanlig hengiven hyrde. Om det dreide seg om materiell eller åndelig nød, var det ingen som fånyttet henvendte seg til ham, det vil si så lenge han hadde noe igjen av lønnen. Selv om han ikke hadde avlagt noe fattigdomsløfte, så var han fullstendig uinteressert i ting eller det som kalles en sunn personlig økonomi. I den siste tiden nektet han å motta lønn i protest mot abortloven.

P. Arnfinn led under utviklingen i Den norske kirke, og jeg går ut fra at han ville ha konvertert lenge før hvis ikke kjærligheten til denne kirken hadde vært så sterk. Derfor, tror jeg, kunne han i disse årene gi et uforløst inntrykk. Han hadde ennå ikke den nødvendige indre frihet til å forlate Den norske kirke eller til å bli katolikk. Da han omsider tok dette skritt, var det først med sorg over den kirke han forlot, så – og stadig sterkere – med glede over endelig å være katolikk. Det er nu en gang befriende å kunne være det man er.

Biskop Ole Christian Kvarme, p. Arnfinns studiekamerat og venn, skriver i sitt minneord:

«Da Arnfinn Haram i 1998 konverterte til den katolske kirke, opplevde vi det som et tap for vår kirke. Men dette tap ble til rikdom for hele den kristne kirke i vårt land. Som få andre har han vært en brobygger –

mellom kirke, kultur og samfunnsliv, fra den katolske kirke til bedehusland og pinsevenner.»

Her ser biskop Kvarme helt rett. Etter sin konversjon kunne p. Arnfinn formidle Kirkens budskap som noe han helt trodde på og helt stod inne for. Hans budskap var katolsk tvers igjennom; han var ikke redd for å provosere sine lesere og tilhørere – særlig de som er trygt plassert i den politiske korrekthet – men han fikk dem alltid til å tenke. Som få andre hadde han evnen til å få en kontrovers til å munne ut i en vennlig samtale.

Det er bare ni år siden p. Arnfinn ble presteviet. Han var da allerede en sentral person i vårt norske katolske miljø, og langt ut over dette. Mange søkte ham som sjelesørger og skriftefar; han hadde tallrike konvertitter. Dessuten var han en prest som forstod en prests begrensninger: Han kunne ledsage sine konvertitter og pønitter, svare på deres spørsmål, dele deres nød så lenge de forble selvstendige. En beundrende disiplskare var det siste han ønsket seg; han gav til gjengjeld gjerne sitt vennskap.

Flere ganger har jeg lest igjennom p. Arnfinns siste preken. Det er som om en profet taler til oss. Han ser seg selv stå for sin Skaper, men han vil hjelpe oss alle til å være forberedt på akkurat det. Bare én setning, og vi er kommet langt:

«Då treng eg å stole på 'det blodet som ropar sterkare enn Abels blod': Kristi blod, som ropar om kjærleik, nåde og oppgjer. Som seier: Det er fullført, det er plass for alle.»

Tar vi bare til oss disse ord og lever med det håp de gir oss, vil det en gang kunne sies om oss, som jeg er forvisset om Arnfinn:

Du gode og tro tjener, gå inn til din Herres glede!

Hallvard Hole OFM presteviet

Lørdag 30. juni ble fransiskanerbroder Hallvard Hole presteviet i St. Olav domkirke. **Søndag 1. juli** kunne den nyviede pateren feire sin første hellige messe (primiss) i Sta. Teresia kirke på Hønefoss. P. Hole tjenestegjør fra 1. august som kapellan i Arendal, hvor han bor og virker sammen med sine medbrødre i kommunitenen i Kirkegaten.

Vi gratulerer!

Fra primissmessen i Sta. Teresia.

Fra ordinasjonen i St. Olav domkirke.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender* 8

- 14-20/9 Plenarmøte i Den nordiske bispekonferanse, Reykjavik (Island)
- 22/9 Ferming på Jessheim
- 24-27/9 Prestemøte på Mariaholm
- 29/9 Prestevielse av Ole Martin Stamnestrø, St. Olav, Oslo
- 11/10 Pontifikalmesse ved åpning av troens år, St. Olav domkirke, Oslo
- 12-17/9 Katolsk-luthersk samtaleforum i Roma
- 20/10 Prestevielse av br. Haavar Simon Nilsen OP, St. Dominikus kirke
- 21-22/10 Visitas på Lillehammer
- 26-27/10 Pastoralrådsmøte på Mariaholm
- 1/11 Pontifikalmesse allehelgensdag, St. Olav domkirke, Oslo
- 3/11 Ferming i Førde

* A jour per 20/8

Fra biskop Berislav Grgić' kalender* 8

- 4/9 Møte i finansrådet
- 6-10/9 Białystok (Polen)
- 14-19/9 Plenarmøte i Den nordiske bispekonferanse, Reykjavik (Island)
- 26-30/9 Koprivnica (Kroatia)
- 7-29/10 Roma: Bispesynode om nyevangelisering
- 4/11 Minnemesse for biskop Gerhard Goebel MSF på seksårsdagen for hans bortgang

* A jour per 20/8

Velkommen til prestevielse

Ole Martin Stamnestrø, sekularprest-kandidat for Oslo

katolske bispedømme, prestevies i St. Olav domkirke **lørdag 29. september kl. 11.00**. Etter vielsen er det mottagelse i Mariagården. Stamnestrø feirer sin primiss i høymessen i St. Olav domkirke søndag 30. september kl. 11.00.

Fr. Haavar Simon Nilsen OP prestevies i St. Dominikus kirke

lørdag 20. oktober kl. 18.00. Det blir mottakelse etter messen. Fr. Haavar feirer primissmesse i St. Dominikus søndag 21. oktober kl. 11.00 og i St. Frans, Larvik, 28. oktober kl. 10.00.

Pavens bønneintensjoner 2012

September

Generell intensjon:

At politikere alltid må handle med redelighet, integritet og kjærlighet til sannheten.

Misjonsintensjon:

At kristne fellesskap i økende grad må være villige til å sende misjonærer, prester og lekfolk samt materielle ressurser til de fattigste kirkene.

Oktober

Generell intensjon:

At nyevangeliseringen må ha fremgang i de eldste kristne landene.

Misjonsintensjon:

At feiringen av verdens misjonsdag må føre til et fornyet engasjement for evangelisering.

November

Generell intensjon:

At biskoper, prester og alle som tjener evangeliet, modig må vitne om trofasthet mot den korsfestede og oppstandne Herre.

Misjonsintensjon:

At pilegrimskirken på jorden må skinne som et lys for folkene.

Salig er hun som trodde

Fylt av Den Hellige Ånd rettet Elisabeth disse ord til Maria. Tro og salighet. Kommer de sammen inn i våre liv? Langt fra å tilhøre kun religionens intellektuelle sfære, har troens gave en dypt eksistensiell rolle overfor oss. Men kan man oppleve det som en lykke?

I et kontemplativt kloster er troen nesten som den luft man puster, ens eneste foffeste. Uten troen kveles kjærligheten, visner kallet og alt mister sin smak. Troen er et vilkår for kvaliteten ved alt man er som et gudviet menneske og som en medsøster i fellesskapet. Dessuten får man sjeldent anledning til store verk for Gud, og kun troen gir mening og åndelig fruktbarhet til hverdagslige gjøremål og hendelser som er «skjult med Kristus i Gud» (Kol 3,3). Sett fra denne synsvinkel er troen en forutsetning. Men samtidig er den uendelig mye mer enn det: «Troen er et forunderlig middel for å nå målet som er Gud», sier den hellige Johannes av Korset («Oppstigningen til Karmelberget» II 2,1)

Mye av troens kraft ligger i dens store paradoks, at den gir lys ved å skape mørke. Gud er nemlig så uendelig mye større enn vår evne til å fatte ham at vår forstand blir blindet av hans overveldende lys når vi nærmer oss ham. Ifølge Johannes av Korset bør vi da holde fast ved troen, som en blind holder sin veileders hånd. Da vil vi bli trygt ledet av troen ved at vi tar opp troens gjerninger. I det skal vi etterligne Peter som kastet noten i sjøen på Jesu ord, selv om det etter hans faglige kunnskap og erfaring var helt tåpelig. Bare slik kan store ting skje i vårt liv.

Johannes sammenligner troen også med den skystøtte som ledet israelittene gjennom ørkenen. Den var mørk, og samtidig lyste den opp natten. Den gav klar beskjed om å bryte opp og om å holde seg i ro. Det var alt israelittene trengte å vite. De behøvde ikke å se veien foran seg eller ha kontroll over vandringen. Vi vet at det ikke var så enkelt for dem, og det er heller ikke lett for oss. Vi vil nemlig selv navigere. Men problemet er at vår forstands naturlige evne til å kjenne Gud ved syndefallet er skadet av egoisme og hovmod. Dens arroganse fortjener ofte Jesu skarpe reaksjon: «Vik bak meg, Satan! Du vil føre meg til fall. Du har ingen sans for det som Gud vil» (Matt 16,23). Syndens uorden i vårt intellekt utgjør en hindring på vår åndelige vei. Intellektet må gjennomgå en radikal renselsesprosess: Det må nemlig forlate den førsteplassen som ikke tilkommer det. Det må «vike bak», tillate troen å gå foran og så følge etter i mørket. Det oppleves som tilintetgjørelse, men i virkeligheten er det veien til nyskaping. Alt skal falle på plass ettersom Guds helbredende virke når sitt mål, og vårt intellekt, renses av troen, begynner å få «sans for det som Gud vil». Det blir gradvis i stand til å møte Gud; se ham i alt og høre ham tale gjennom alt som livet byr på. Da oppdager vi at «alt tjener til det gode for dem som elsker Gud» (Rom 8,28). Ved «å se hen til ham» på denne måten «stråler vi av glede» (jf. Sal 34,6) og fred, selv under de største prøvelser. For troen lar oss erfare at ingenting «skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet» (Rom 8,39). Troens mørke blir da til et trygt skjulested og et lys på vår jordiske vandring.

Slik var troens dynamikk også i Marias liv. Hun trengte ingen renselse, men

også hun «vandret i tro, uten å se» (2 Kor 5,7). Ved bebudelsen gav hun uten forbehold sitt samtykke til Guds uforståelige planer, og hun trakk seg aldri unna, uansett hvor mye som krevdes av henne. Hun lot seg lede stadig dypere inn i Sønnens påskemysterium, vandret «i dødsskyggens dal» (Sal 23,4), og likevel kunne hun alltid si med Skriftens ord: «Men for meg er det godt å være nær Gud» (Sal 73,28). Ja, hennes lykke var av en annen art enn den «som verden gir» (Joh 14,27). Hennes lykke var «å følge Lammet hvor det så går» (jf. Ap 14,4) i en kjærlighetsforening med ham i hans frelsesverk.

Salighetens fylde hører til i evigheten, det er klart, og troen lover ikke å gi oss kun lyse dager på jorden. Men den lover oss lykken ved å eie Gud allerede nå i dette liv, han som «meddeler seg selv til sjelen gjennom troen på en lønndomsfull og inderlig måte» (Johannes av Korset, «Oppstigningen til Karmelberget» I,2,4).

ST. OLAV

Vi takker alle
våre trofaste
givere!

